

"KELEIVIS"
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS

Prenumerata metams:
Amerikoje \$2.00
Kanadoje ir Lietuvoje \$3.00

Prenumerata pusei metų:
Amerikoje \$1.25
Kanadoje ir Lietuvoje \$1.50
Apskolinę kainą klauskit laišku.
Kreipiantis su kokiais nors reikalais adresuokite:

"KELEIVIS"
253 Broadway, So. Boston, Mass.

KELEIVIS

"KELEIVIS"
LITHUANIAN WEEKLY
Published by J. G. Gėgūžis & Co.

Represents over 9,000 Lithuanians in the City of Boston, 75,000 in New England and about 1,000,000 in the United States.

THE BEST ADVERTISING MEDIUM.
Advertising rates on application
"KELEIVIS"
253 Broadway, So. Boston, Mass.

No. 23

Telephone:
So. Boston 506-M.

SO. BOSTON, MASS. BIRŽELIS-JUNE 4 D., 1924 M.
"Entered as Second Class Matter" February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Telephone:
So. Boston 506-M.

Metai XIX

Vilniaus krašte įvyko baltgudžių sukilimas.

MUŠYJE KRITO 18 LENKŲ KAREIVIŲ.

Del šito įvykio Varšuva kaltina komunistus ir Lietuvos valdžią.

Pereitą savaitę iš Rygos atėjo žinių, kad Vilniaus krašte, netoli Lietuvos sienos, įvyko ginkluotas baltgudžių sukilimas prieš lenkų valdžią. Apie 300 apsiginklavusių baltgudžių susirėmę su lenkų kariuomene ir įvykęs atkaklus mušis. Iš lenkų pusės 18 kareivių buvo užmušta ir 20 sunkiai sužeista. Kokie nuostoliai buvo baltgudžių pusėje, žinios nesako. Nepasakyta ir kuo tas mušis pasibaigė.

Varšuvos agentai Rygoje sako, kad sukilimą surengė baltgudžių komunistai, kuriems padėjusi Lietuvos valdžia. Kad baltgudžių komunistai rengėsi prie sukilimo, tai lenkų valdžia senai jau žinojusi ir delto pastaruoju laikui ji daug komunistų Lenkijoje areštavusi. Del šito areštų Maskva pakelusi prieš Lenkijos valdžią protestą, kaltindama ją lauzimu Rygos sutarties. Mat, einant Rygos sutartimi, Rusija turi teisės ginti baltgudžius, žyduis ir kitas mažumas tautos Lenkijos ribose.

Lenkija šitą protestą atmetė ir pareikalavo, kad i vidujinius jos reikalus Rusija daugiau nesikištų. Del šitokio lenkų pasistatymo, Rusija prisiuntė Varšuvos prošepeams da aštresnę notą ir pasakė, kad jie per daug nesmarkautų. Tuojaus po šitos notos ir įvyko baltgudžių sukilimas.

LAIVŲ KOMPANIJOS UŽDARO SAVO SKYRIUS RUSIJOS.

Sumažinus Amerikai rusų ateivybės kvotą, didžiosios garlaivių kompanijos, kaip "White Star", "Cunard" ir kitos, praneša, kad jos nutarusios uždaryti savo skyrius Rusijoje, nes joms neužsikoma tenai laikyti ofisus. Rusijos ateiviai Amerikoje buvo jau išpriešinę savo giminėms daug laivų korėjų ir sumokėję už jas laivų kompanijoms \$1,500,000. Dabar šie pinigai bus sugrąžinti ir apie 5,000 rusų, kurie jau išvažiavo iš Rusijos į visokius Europos uostus tikėdamiesi išplaukti iš tenai Amerikon, bus tuose uostuose sulaukyti ir turės grįžti namo.

LATVIŲ PRAMONĖ ŽLUNGA.

Siuo laikotarpiu Latvijoje pradėjo užsidarinėti viena po kitos įvairios fabrikos. Svarbiausia sustojimo priežastis, tai užsakymų trūkumas ir nepajėgimas atsiųsti užsienio pramonės konkurencijai. Neseniai Liepojuje užsidarė didžiausia metalurginė fabrika, dabar ten užsidaro degtukų fabrika ir dvi didelės manufaktūros fabrikos Rygoje.

KYNAI PRIPAŽINO SOVIETŲ VALDŽIĄ.

Pereitą savaitę Kynai pripažino Rusijos sovietų valdžią. Šitą žinią bolševikų laikraščiai išspausdino didžiausiomis raidėmis. Čičerinas parašė į Maskvos "Pravdą" ilgą straipsnį, kuriame aštriai kritikuoja Sovietų Valstijų diplomaciją, norėjusią sulaukyti Kynų valdžios pasirašymą rusų sutarties. Del šito Amerikos diplomatijos išsišikimo, Čičerinas sako, Kynų liaudis pasipiktino ir padarė sutartį su Rusija.

Bet kam čia liaudį kišti? Juk sutartis daro valdžia, o ne liaudis. Ir jei Amerika darė ant Kynų valdžios kokį spaudimą prieš Rusijos pripažinimą, tai bolševikų valdžia darė daug didesnį spaudimą to pripažinimo reikalaujama.

SLAPTA BOLŠEVIKŲ DIPLOMATIJA.

Po kelių slapčių konferencijų, Rusijos ir Kynų įgalotiniai pasirašė sutartį, su lyg kurios Kynai pripažįsta bolševikų valdžią, o bolševikų valdžia užtai pasitraukia iš Mongolijos, kuri iki šiol buvo po Rusijos valdžia. Nors sutartis neskelbiama, bet nujauciama, kad bolševikų valdžia išsivadė visų senų sutarčių, kokios buvo padarytos tarp Kynų ir caro valdžios Rusijos naudai. Užtai Kynai dabar sutinka atiduoti bolševikams visus rusų cerkvių turtus, kokių dabar randasi Kynuose.

Taigi pasirodo, kad bolševikai pradėjo vartoti slaptą imperialistų diplomaciją, kurią jie pirma taip smerkė.

VOKIEČIAI KERŠIJA LIETUVIAMS.

Prūsų žemės ukio ministeris uždraudė įvežti į Prusiją iš Lietuvos ir Klaipėdos krašto visų rusų darbo, veislei ir mėsa galvijus, neva dėl gyvulių ligotumo. Karaliaučiaus laikraščiai šį draudimą pažymi, kaip kerštą už išdraskymą visvokiečių politikos lizdo Klaipėdos krašte.

ŽMONIŲ KAULAIS DIRVAS TRĖS.

Anglų laikraščiai praneša, kad olandų laivas išplaukęs iš Mažosios Azijos uosto prikrautas žmonių kaulų, kurie busi sunaudoti kaip trąša. Sakoma, kad ir kiti laivai vež panašius krovinius, kurių radosi per įvykusias pastaruoju laikui Mažosios Azijoje skerdynes.

UŽMUŠTO LIETUVIO POLICMANO ŠEIMYNA GAUS \$2,500.

Pernai metais Bostone automobilis užmušė lietuvi policmaną. Petra Oginskį. Dabar miesto valdyba nutarė duoti likusiai jo šeimynai \$2,500. Majoras Curley jau pasirašė po nutarimu.

TARIAMIEJI LENKŲ TREMTINIAI.

Pastaruoju metu ypač Vilniaus lenkų spauda siunta, kad tariamieji Lietuvos lenkai varomi lauk. Šiam lenkų triukšmui medžiagos davė toks įvykis. Šakių apskrityje vokiečių okupacijos metu atvartą daugelis lietuvių šeimynų iš švenčionių apskrityje. Negalėdami sulaukti galimybės grįžti į kaimą savo tėviškėn, jie ryžosi išvykti arkliais ir jau šiame pavasary pradėti lauk darbų dirbti. Apie kovo 22 d. Trakų apskrityje prie demarkacinės linijos susirinko apie šimtas tokių asmenų su savo visu turtu. Jų visu buta lietuvių. Musų valdžia neturėdama jiems grįžti namo, o lenkų pusėje juos viliojo sukimso vienas tvartan ir išlaikė penkias paras, višaisp kamuodami tardymais ir, pagaliau, leido grįžti savo tėviškėn.

Paskui prošepeiai paskelbė, buk Lietuvos valdžia ištrėmusi kelis šimtus "lenkų šeimynų."

RADO KOLUMBO ŽEMLAPĖ.

Francijoje, tautinės bibliotekos saugas Ronsjeras, suradęs žemlapį, kuris pagamintas tarpe 1488 ir 1492 metų ir radėjo nuomone žemlapio autorium esant Kristas Kolumbas. Žemlapis Afrika pažymėta tik iki "Geros vilties" iškišulio, at-rasto tik 1488 metais, o Amerikos nėra, kuri atrasta 1492 m. Ronsjeras mano, kad žemlapis pagamintas Ispanijoje, prieš Kolumbo kelionę į "Vakarinę Indiją".

ALBANIJOS SUIRIMAS.

Iš Belgrado pranešama, kad šiaurės Albanijoje prasidėjo didelis bruzdėjimas. Kivirčiai kilo tarp Albanijos valdžios Tiranos mieste ir kai kurių parlamento atstovų, kurie užsispyrę perkelti šalies sostinę iš Tiranos miesto į Skutari. Valdžiai su tuo nesutinkant, generolas Gerakukia su vyskupu Bannoli ir dvidešimtis šešiais parlamento nariais užėmė Skutari miestą ir apskelbė, kad Tiraną jau nebesiskaitanti Albanijos sostinė. Laukiama apskelbimo militarinės diktatūros.

KARININKŲ STREIKAS.

Suomijoje, ryšy su kariuomenės reorganizacija (pertvarkymu), prasidėjo taip vadinamas "karininkų streikas." Dauguma karininkų padavė prašymus paleisti iš tarnybos. Karo ministeris šiuo reikalu išleido atsisakymą, kuriame persergi karininkus nuo tokių demonstracijų, kurios kariuomenei yra žalingos.

DOVANOJO \$5,000,000 HARVARDO UNIVERSITETUI.

Bostono piniguočius Geo. F. Baker paaukojo Harvardo Universitetui Cambridge'uje \$5,000,000. Už tuos pinigus universiteto valdyba žada pastatyti apie 13 naujų triobų, kurios sitai mokslo įstaigai būtina ir reikalingos.

Socialistai nori prašalinti Francijos prezidentą

MILITARISTAS POINCARRE JAU IŠLĖKĖ LAUKAN.

Ir gali but, kad iš valdžios bus iššluoti visi reakcininkai.

Paskutiniai rinkimai Francijoje buvo mirtinas smugis reakcijai. Tuose rinkimuose tapo iššluoti iš parlamento buvusios Poincarre valdžios šalininkai, militaristai ir kitokie atžagareiviai. Jų vieton žmonės pastatė socialistus ir radikalus. Senoji valdžia su atžagareivių Poincarre priešaky turėjo rezignuoti ir išėjo laukan. Dabar socialistai su radikalais nori prašalinti patį Francijos prezidentą Millerand'ą. Tuo budu norima iššluoti iš valdžios visus reakcininkus ir militaristus, kurie smaugė Vokietiją ir skyrė milijonus Lenkijos armijai.

Kadangi legalio būdo prezidento prašalinimui nėra, tai socialistai ketina apskelbti jam boikotą ir tuo budu priversti jį pati rezignuoti. Boikotas socialistai gali lengvai įvykinti, nes parlamente jie sudaro didelę didžiulę. Parlamentas jau susirinko ir turi but paskirtas premjeras naujam kabinetui sudaryti. Premjeru numatomas radikalų vadas Herriot. Jis pasisakė priimsiant prezidento pakvietimą sudaryti naują valdžią, bet su ta sąlyga, kad valdžiai susidarius, prezidentas tuojaus rezignuotų.

SPROGO GINKLŲ ARSENALAS.

Rumunijoje, netoli Bukaresto miesto, pereitą savaitę išlėkė ir padanges valdžios amunicijos ir ginklų arsenalas. Eksplozija buvo tokia baisi, kad per keliolika nylių sudrebėjo žemė ir laug namų buvo visai nušluota nuo pamatų. Šimtai šeimynų pasiliko be pastogės, daugiau kaip 40 žmonių buvo užmušta ir daug sužeista. Materialiai nuostoliai apskaitomi į \$2,610,000. Net karaliaus rumai nukentėjo nuo eksplozijos. Vienas šovins sprogo karaliaus sode ir bemaž-ko neužmušė karaliaus dukterį Cleang. Karo departamentas dabar tyrinėja eksplozijos priežastį.

10,000 ŽMONIŲ KLIUKSU DEMONSTRACIJOJ.

Rochesterio mieste, New Hampshire valstijoje, pereitą nedėdienį Ku Klux Klano organizacija turėjo didelį mitingą, į kurį klyksų prisirinko net iš Maine'o ir Vermont valstijų. Jie demonstravo visą dieną, o vakare uždegė milžinišką smailuotą kryžių. Šitose jų iškilmėse dalyvavo apie 10,000 žmonių, iš kurių apie 2,500 prisirašė prie Ku Klux Klano organizacijos.

GAVO \$6,500 UŽTAL, KAD VERSIENA BUVO NEGARDI.

D-ras D. B. King iš Greensboro, N. C., gavo šiomis dienomis iš Sovietų Valstijų valdžios \$6,500 užtal, kad jo patį sykį užvalgė negardžios versienos. Tai buvo 1919 metais, kuomet Amerikos geležinkeliai buvo valdžios kontrolėje. Daktaras buvo tik ką apsigėdęs ir važiavo į New Yorką praleisti "medaus mėnesį." Ant traukinio jis nuėjo su savo jauna pačia į valgomąjį vagoną pietauti. Jo moteris užsisakė versienos, bet mėsa buvo visiškai negardi, kad daktarienė vos tik vieną kąsnį nurijusi ir apsigursi. Tas sugadinęs "medaus mėnesį" ir daktaras patraukė valdžią teisman, reikalaujamas atlyginimo. Ir teismas nusprendė dabar, kad jo pačiai turi but užmokėta \$5,500, o jam už tą nesmagumą ir sugaištą laiką, \$1,000.

PER VANDENĮ ELEKT-RA UŽMUŠĖ ŽMOGŲ.

Steep Falls, Me.—Pas farmerį Chick'ą čia kilo anądien gaisras daržinėje apie elektros vielas. Farmeris pagriebęs kibirą vandens pylė ant ugnies. Atsokęs nuo sienos vanduo aplojo farmerį ir užmušė jį ant vietos. Matyt, jį nutrenkė elektra, kuri pasiekė jį per atsokusį vandenį. Negana to, jo švogėris norėjo jį pakelti, ir tas buvo pritrenktas iki sąmonės nuostojimo. Maža Chick'o mergaitė norėjo prisitarti prie užmuštojo savo tėvo, ir buvo atmetta net iki kitos sienos. Chick'o pati net kitoj trioboj buvo smarkiai sukrėsta. Matyt, elektros sistemoj kas nors pagedo. Delto ir daržinė buvo užsidegus.

PASIKORĖ GARSĖ APGAVIKĖ.

Zuricho kalėjime, šveicarijoje, pereitą savaitę pasikorė Katherine Grey Tainor, kitaip žinoma kaip "Slaptinga Amerikonka" ir pasiskubusi apgavikė. Ji traukėdavo su dideliais Europos miestais, gyvendavo brangiuose hoteluose, pripiladavo prie turtingų vyrų, nuedavo su jais gulti, o paskui juos apvogdavo ir nakties laiku pabėgdavo. Pagalios šveicarijoje ji buvo areštuota ir uždaryta belangėn, kur išsėdėjusi kelis mėnesius pasidarė sau galą. Ji buvo kilus iš New Yorko.

PERŠOVĖ AUSTRIJOS KANCLERJ.

Ši nedėdieni Austrijos sostinėje Vienoje tapo persiūtas Austrijos valdžios galva, kancleris Seipel. Jisai atvažiavo iš Vienos Naujamiesčio (Wiener Neustadt) ir lipant jam iš traukinio į šovė kitas keleivis. Suvis netaikė krutinę ir kulka lino į plaučius, iš kurių negalima išimti. Kancleris buvo nuvežtas ligoninėn bei vilties gyventi. Jo užpuolėsvėikat, labai pakirto kalėkas buvo sumtas ir norėjo jį nušauti, bet tik susižėdė ir turbut pasveikė.

Sukilimai ir areštai Rusijoje vis nesiliauja.

VYRAS NUŠOVĖ SAVO PAČIĄ.

Kingstono miestelyje, netoli Providence'o, atėjo anądien pas šerifą Wilcox'ą tu-las Brady ir pasisakė užmušęs savo pačią, bet tai atsitikė iš netyčių. Šerifas dalyką ištyrė ir pasirodė, kad Brady gyveno su savo žmona apleistoj daržinėje girioje, toli nuo civilizacijos, ir varė degtinę. Daržinėje atrasta bravorėlis ir keliast galionų munšaino. Jo žmona gulėjo ant slenkščio persauta iš karabino. Jo brolis pasakė šerifui, kad Brady su savo pačia buvo susimušęs: ji šokusi ant jo su kirviu, o jis ją šovęs iš šautuvo. Žmogžudys uždarytas kalėjiman.

SUGAVO 3 ŽMOGŲ DŽIUS.

Pawcatuck, Conn.—Pereitą subatą policija čia sugavo tris galvažudžius, kurie kelios dienos atgal užmušė arklydės ofise du mēganciu vyrų, manydami, kad jiedu turi prie savęs \$4,000. Du užmušėjų yra juodveidžiai, trečias baltveidis.

LYNNO GAISRE ŽUVO 15 ARKLIJ.

Pereitą nedėdienį Lynne sudegė 9 ledauinės ir dvi arklydės prie Flax prudo. Arklydėse buvo uždaryti 35 arkliai. Kilus gaisrui, ugnagesiai su policiniais 20 arklių išgelbėjo, o 15 žuvo liepsnos. Be to da sutirpo 20,000 tonų ledo. Nuostolių iš viso priskaitoma į \$100,000.

TRAUKINIAI SUSIKULĖ.

Indianos valstijoje ant Wash-geležinkelio pereito nedėdienio naktį susikulė pasažierinis traukinys su prekių traukiniu, kuris stovėjo ant bėgių. Nelaimės pasekmėje 9 žmonės likos užmušti ir 20 sužeista.

GRAŽINA 700 ATEIVIŲ.

Septyni šimtai ateivių iš Italijos, kurie buvo atplaukę į New Yorką laivu "Dante Alighieri," yra gražinami Italijon atgal, nes Italijos kvota išsibaigus.

SKIRMUNTAS MIRĖ STAIGA MIRČIA.

Pereitą subatą Montelloje mirė staiga mirčia Augustas Skirmuntas. Jis po pietų nulipo į sklepą dirbti, ir vėliaus jo pati rado jį tenai negyvą. Daktaras pripažino, kad velionis krito nuo širdies ligos.

DEBSAS SUNKIAI SERGA.

Iš Terre Haute, pranešama, kad senelis Debsas sunkiai apsirgo ir tapo išgabendilindo į plaučius, iš kurių negalima išimti. Kancleris buvo nuvežtas ligoninėn bei vilties gyventi. Jo užpuolėsvėikat, labai pakirto kalėkas buvo sumtas ir norėjo jį nušauti, bet tik susižėdė ir turbut pasveikė.

MASKVOJ ARESTUOTA 1,400 STUDENTŲ.

Sibire sukilo visas raudonarmiečių korpusas ir išsūdė visus komisarus.

Bolševikų valdomoj Rusijoje kas sykis darosi vis neramiau. Londone gauta žinių, kad Sibire sukiles visas 10-tas raitelių korpusas ir išsūdė visus komunistų karininkus ir komisarus. Maištai kyla po visą vidurinę Aziją. Kareiviai bėga iš raudonosios armijos ir stoja sukilusiųjų pusę. Šito dėlei Trockio įsakymu šiomis dienomis buvo sušaudyti 4 politiniai komisarai iš 13-tojo armijos korpuso.

Neramu net ir pačioj Maskvoj. Berlio žiniomis, pereitą savaitę bolševikų sostinėje buvęs areštuotas geriausias Trockio draugas Sklianskis. Jis esąs sumtas del vagysčių, nes kuomet Trockis ant Kaukazo "sirgo," tai Sklianskis budamas jo vietoje pavogė daug pinigų iš raudonosios armijos izdo.

Beto, bolševikų žvalgyba Maskvoje padarė ablavą ant studentų, kaip kitą syk caro žandarai darydavo, ir areštavo išviso apie 1,400 moksleivių. Visi jie buvo sugrąžinti į Maskvos kalėjimus, kaip kokie piktadariai, o paskui sukimštį į purvinus vagonus ir išgabenti į tas vietas, iš kur jie buvo atvykę Maskvon mokslo eiti.

PREZIDENTAS PASIRASĖ NAUJA TAKSŲ ĮSTATYMĄ.

Si panedėlį prezidentas Coolidge pasirašė naują taksų įstatymą, kuris žymiai sumažino žmonių mokesčius federalei valdžiai. Apskaitoma, kad einat tuo įstatymu, valdžia gaus apie \$400,000,000 mokesčių mažiau, negu iki šiol gaudavo į metus.

TURKAI LAUKIA ITALŲ UŽPUOLIMO.

Turkai pareikalavo iš Italijos valdžios pasiaiškinimo, kokiais tikslais ji pradėjo koncentruoti karą spēkas Sicilijoje ir daryti kitokių karo žygių. Tuo pačiu laikui turkų karinei vyriausybei Smyrnoje įsakyta buti ant sargybos, nes manoma, kad Italijos fašistai plenuoja užpuolimą.

ANGLIAKASIŲ VADUI PASTATYTA PAMINKLAS.

Scrantone pastatyta buvusiam angliakasių vadui Mitchellui gražus paminklas. Pereitą savaitę buvo to paminklo atidengimas. Iškilmėse dalyvavo apie 40,000 žmonių. Maineria privažiavo iš Pittstono, Wilkes-Barre'io, Shenandoah'io ir kitų apielinknių. Paminklas lėšavo apie \$80,000, ir visus tuos pinigus sako vieni angliakasiai.

APZVALGA

KLERIKALU VALDŽIA UZDRAUDE MOKSLINĒ KNYGA.

Šiomas dienas Lietuvis bija apvaicšojama 20 metų spaudos atgavimo sukaustuvės. Minēdami tuos laikus, kuomet mus spauda buvo uzdrausta, Lietuvis zmonēs ir laikraščiāi smerkē buvusią caro valdžią ir jos agentus.

Bet klerikālā Lietuvis valdžia nutarē parodīt savo zmonēm, kad šituo žvilgsnīu jī nei kiek negeresnē už buvusio caro zandaru valdžią. Kad aiskiau šitā faktā pabriežus, mus kleboni-
jā valdžia emē ir uzdraudē "Is tamsios praities i šviesiā ateiti," puikiasia moksline knyga, kokiā tik lietuviai yra kada savo kalboj turēje.

Stai kā rašo apie tai "Mūsų Mintis" 8-tame numery:

"Svietimo Ministerija per savo inspektorius yra uzdraudusi laudies mokyklų vedējams laikyti jū bibliotekose "Kulturos" išleistā N. Rubakino knyga "Is tamsios praities, i šviesiā ateiti." Rubakinas plačiai žinomas pasaulyje, kaip geriausias mokslo popularizatorius ir knygų skaitytojų draugas. Toje knygoje, gausiai iliustruota vaizdais ir aprašyta, kaip žmogus praity vargingai ir silpnai, palengva išmoksta gyventi, sudaro ūkį, visuomenę, valstybę, tikybā ir kur jis kokias kėlas i ateiti žengia. Tas draudimas, lyg tyčia sutapęs su spaudos laisvės atgavimu, turi kaip tik priešingų vaisių, nes paslėdus spaudoje apie draudimus žinutei, ta knyga ytin pasidarē eina ir knygynuose nepaprastai reikalaujama."

RAIMĖ DIEVO IR DIEVO- BAININGŲ DORYBĖ.

Chicago kunigų "Draugas" užsimanē pasakyti pamokslā apie tai, kad be Dievo negali but doros. Jis net nepersizęgnojęs rēžia:

"Jei nėra Dievo ir baismės, tai nėra ko bijoti. Jei nėra amžino gyvenimo, tai dabartinis gyvenimas mus vienintelis džiaugsmas. Jei nėra baismės ir kito gyvenimo, tai šis gyvenimas turi būti laimingas. O laimingas jis tik tada, kada aš gausiu to, ko noriu. O tu man nekludyk. Jei kludai, neduodi to, ko aš noriu, tai aš tave mušiu ir mušiu. Jei Dievo nėra, jei nėra baismės, tai nėra amžinos gyvybės, tai nėra ko bijoti, nebėra ko mylėti, nebėra nei dorybės, nei tiesos, nei teisybės."

"Bedievybē yra pamatas visoms nedorybėms ir neteisybėms."

Argi tai tiesa? Žinoma, kad ne. Nes jei tai būtų tiesa, tai katalikų kunigai, kurie dedasi tokiais dievobaimingais avinėliais, turėtų būti tikriausias doros pavyzdys. Bet visi žino, kad taip nėra. Visi žino, kad tarp kunigų yra kur kas daugiau nedorybės, negu tarp "bedievių."

Tik atsiminkite kunigą Macochą, kuris pats savo rankomis apipilē "stebuklingai" paneles švenčiausios paveikslā Čenstakavoj ir ten pat kirviu užkapojō tikrąjį savo brolių. Paskui paimkite katalikų kunigą Smitą, kuris prigavo jauną merginā ir paskui papiovė ją imetę i upę. Arba paimkite kad ir musų pačių kunigų kaip antai Juodyšių, Purickį ir kitus. Ar galit nurodyt tarp "bedievių" bent vienā, kuris būtų tiek susitęsęs, kaip šitie jagamasčiai?

Pagalios paimkite visā ru-

šią Lietuvos ilgaskvernių ir prisizūrēkite jū dorybei. Suvargē darbininkai ir valsybės tarautojai su savo seimynomis kenčia badā, o nusipenėjē Lietuvos prabašiai, pripuolę prie valstybės ždo, skiriasi sau tukstantines algas, algas be jokio darbo. Ar gali buti didesnis žraftas ir nedorybē? O ar tie ilgaskverniai netiki i "amžinąjį gyvenimą" ir "Dievo bausmę"? Jie sakosi tik. Jie yra dievobaimingiausi visų dievobaimingųjų. Ir tuo pačiu laiku jie yra didžiausi akyplėsos, didžiausi pelnagrobiai ir didžiausi nedorėliai. Ir jū darbai sumuša i skutus visā "Draugo" pamokslā.

LA FOLLETAS NUSLUOSTĖ KOMUNISTAMS NOSI

Amerikos komunistai tapo baisiai sukompromituoti. Jie nutarē statyti rooseveltinį republikonā La Folletę savo kandidatū ateinantiems prezidento rinkimams, o tas jiems atsakē: juk, paršai!

Apsirinkē šitā buržujų savo kandidatū, komunistai nutarē susijungti su Minnesotos Farmerių-Darbininkų partija ir kai kuriomis kitomis organizacijomis, sušaukti St. Paul's mieste konvencijā 17 birželio ir iškurti "trečiąją partiją," kuri remtų La Folletę o kandidatūrā.

Kada komunistai pradėjo šaukauti ir girtis, kad jū konvencijoj dalyvausius garsusius senatorius La Folletę, tai šitas republikonas pereitā savaitę paskelbē Amerikos spaudoje laiskā, kur tarp kitko sakoma:

"...daugelis mano draugų trokštā žinoti mano nusistatymā linkū "Farmerių-Darbininkų-Progresyvių Konvencijos, kuri šaukiama St. Paule 17 birželio."

"Aš nejauciū ant savės jokios priedermės skelbti savo nusistatymā, bet kadangi konvencijos sumanytojai pradėjo maišyti su ja mano vardā taip, jog susidarē įspudis, buk aš jū užgiriū, ir delto įvairūs mano draugai pradėjo patis manyti apie dalyvavimą toj konvencijoj, tai aš skaitau savo pareigā pasakyti savo nuomonę atvirai ir aiskiai..."

"Mano manymu, 17 birželio konvencija neturēs nei farmerių, nei darbininkų, nei kitų progresyvių elementų pritarti, nes jos rengėjai padarē didelę klaidā įsileisdami komunistus."

"Komunistai, kaip žinia, prisidėjo prie šito judėjimo ne delto, kad balsavimo keliu pataisyti kas Amerikoje bloga, bet vien delto, kad suskaldyt ir sumaišyt pažangų judėjimą ir sukelti tokiā suirutę, kuri būtų naudinga jū tikslams. Tikras jū tikslas yra proletariato diktatūra, kuri demokratiniams Amerikos idealams ir visoms jos aspiracijoms yra svetima ir nepriimtina."

Toliaus La Folletę pasirodo, kad komunistai eina i šitā konvencijā Maskvos paliepimu, tačiau jis visai jū nesibijo, nes gerai žino, kad Amerikos žmonės niekuomet komunistams nepritars, nes komunistai yra aršiausi progreso prieštai. Ir prie to jis da prideda:

"Negana kad komunistai yra mirtingi progresyvio judėjimo ir demokratinio idealų prieštai, bet po priedanga šitokių ekstremistų, reakcija visados turēs progos prisodinti savo šnypū ir provokatoriū, kad diskreditavus ir sunaikinus tikrąjį progresyvių judėjimą..."

"Todel aš manau, kad visi

progresyviai turėtų atsakyti dalyvauti bent kokiam judėjime, kur maišosi bent kokia komunistų organizacija."

Tai taip La Folletę's charakterizuoja tuos žmones, kurie norėjo jū pastatyti savo kandidatū i prezidentus. Didensio smugio Trockio parapijonams negali jau ir buti.

NEKOMUNISTAMS NE- BUS MOKSLO RUSIJOS.

Zinios iš Rusijos sako, kad bolševikų valdžia nutarē prasišalinti i universitetų ir kitų mokslo įstaigų visus nekomunistus. Tuo būdu bus išmesta iš aukštesnių mokyklų apie 38,000 studentų. Universitetus galēs lankyti tik tie, kurie yra "grynų proletarių kilmės" ir kurie galēs prirodyti, kad jie yra tikri komunistai arba bolševikai. Gi visi "buržujų" vaikai, kad ir didžiausių gabumų jie turėtų, lavinti savo proto negalēs. Ir "buržujais" skaitomi ne vien tik bankieriai bei fabrikantai, bet ir visi profesionalai, kaip antai daktarai, inžinieriai, rašytojai, profesorai ir t.t.

Paskelbus bolševikų valdžią šitokį beprotiškā nutarimą, moksleivijā apėmē didžiausią desperacijā. Zinios sako, kad vienam tik Leningrade kas diena nusizudo po keliolika studentų. Nes kurgi jiems dabar dėtis? Bolševikai, žinoma, teisi, kad jie daro tātai proletariato naudai, kad jie elgiasi su lygų Markso mokslo. Bet teisingai pastebi "Naujienos," kad—

"Su marksizmu tas bolševikų planas, žinoma, neturi nieko bendra. Marksas sakē, kad proletariatas, kaip žemiausioji visuomenės klasė, negali pasiluosuoti, nepaliuosuodamas kartu visos visuomenės. Pas bolševikus gi "proletariatas" liuosuoja save, pavergdamas kitus žmones. Tai yra asmenų (ypatų), o ne klasių paliosavimas."

"Pagal tą bolševikų mokslo tvarkymo planā, beje, nei pats Marksas nebūtų galėjęs lankyti augstesniąją mokyklā, nes jo tėvas nebuvō ne ūkininkas ir nē darbininkas, bet advokatas (ir dagi gana gerai pasiturintis) Jeigu tas planas būtų buvęs įvykintas Rusijoje ketetu dešimčių metų pirmiausia, tai augstesnių mokslo pasiekti nebūtų gavę nei vienas ižymesniųjų bolševizmo vadų: nei Leninas, kuris buvo bajorų kilmės; nei Trockis, nei Rakas, nei Zinovjevas, nei Kamenevas, kurie yra gimę smulkių pirklių arba profesionalų seimynose; nei Čiterinas, kurio tėvas buvo caro činauninkas..."

Tuo žvilgsniu buržuazinės valdžios elgiais daug žmoniškiau, nes jos kad ir spaudžia darbininkus, tačiau savo mokyklų jiems neuždaro. Pavyzdžiui, Amerikoje, kuriā valdo kapitalistai, mokyklų duris yra visais atdarys. Aršiausias komunistas gali įstoti i koki tik jis nori universitetā, jei tik jis turi pakankamai pradinio mokslo. Tuo tarpu Rusijoj mokslas daroma prieinamas tikrai privilegijuotai komunistų partijai.

ŠVENTO JUOZAPŲ BIZNIS SMUNKA.

South Bostono "Darbininkai," kuri leidžia švento Juozapo škaplerininkų sąjungā, pradėjo labai prastai citi biznis. Stai kā rašo jō 54-tame numeryje F. Viras:

"Tveriant L.D.S. buvo užsibriežta "Darbininkų" skaitytojų skaičių davartiti iki 10,000. Jau netoli to ir prieita... bet susidėjus įvairių aplinkybių ir painiavų kruvai, "Darbininkų" skaitytojų skaičius sumažėjo ir

tas atsiliepa i organizacijos finansinį stovį."

Kad "Darbininkai" biznis nesiseka, tai mes jau senai pastebėjom. Iš pradžių jū ofise buvo pardavinėjami škapleriniai, ražančiai, dievukai ir kitoks šventas tavo-ras. Paskui tas šventybės "Darbininkų" administratoriū iškraustē laukan, o atidarē aikšrymo ir banamų biznį. Nors biznis bananais ejo geriau negu dievais, bet vis delto jis švento Juozapo susaidei neapsimokėjo ir po kiek laiko turėjo but uždaras.

Dabar gi ir pats "Darbininkas" prisipažįsta, kad jū skaitytojų skaičius smunka. Kitaip ir negali buti. Biznis, kurio savininkas gyvena danguje, turi smukti.

MARKSUI MASKVOJE NE VIETA.

Telegramos sako, kad Maskvos bolševikai norėje pargigabenti iš Londono i Maskvā Karolio Markso kūną ir, palaidojus jī tenai, pastatyti jam didelį paminklą.

Marksas buvo proletariato filosofijos tėvas ir didžiausias socializmo mokslo autoritetas. Jo vardas yra žinomas visam pasauliui ir bolševikams butų daug garbės, jei toks garsus žmogus butų jū Maskvoje palaidotas.

Tėciaus drg. Longuet, francūzų socialistų vadas ir Karolio Markso anukas, nesutiko, kad bolševikai gabentusi jo senukā i Maskvā. Jis pareiškē, kad bolševikai iškraipē Karolio Markso

mokslo, kankina ir žudo to mokslo šalininkus, todėl Maskvoje Marksui ne vieta. Jei Marksas šiandien būtų gyvas, jisai pasibaurėtų bolševikų tvarkā ir tuo žiaurumu, kokiū jie persekioja tikruosius socialistus.

Skaitytojų Pastabos.

D-ras Šliupas sako, kad Lietuvos kunigai turėtų apsisvesti ir auklėti vaikus, o ne teršti svetimas seimynas. Kai kurie jau apsigėdę, bet didžiūma vis da veidmainiauja, laikydamiesi neva "celibato."

Tas "celibatas" ištikro yra didžiausia kvailystė, nes jis priešingas gamtos įstatymui ir pačius kunigus verčia buti veidmainiais. Juk jie vistik to "celibato" negildo, tik meluoja, kad pildo.

Dabartinio Amerikos lietuvių perijodo istorijoj bus angliu užrašytos tris labai "slautos" asabos, butent: "oratorius" Grikstas, "daktaras" Bielskis ir "redaktorius" Jokubynas. Visi tris nežino savo nežinojimo.

"Amerikos Lietuvis" No. 20 pasigyrē, kad Worcesterio buvo laikraštinių suvažiavimas labai skaitlingas, girdi, net 40 svečių dalyvaus posėdyuose. Gi "Tėvyne" 20 num. sako, kad sandariečių susivaziavime dalyvavo apie 40 ypatų, o laikraštinių posėdyuose buvo tik septyni žmonės. Kasin kuris iš jū meluoja? **Miniūteris Purickis.**

Dievobaimingas plėšikas nu- žudytas elektros kedėj.

Šiomas dienas Rockview kalėjime, Pensylvanijoj, tapo nužudytas elektros kedėj John Myma, 27 metų amžiaus ukrainietis, kuris porą metų atgal Scrantone užmušē aukšorių Wolfą Glou.

Kunigai visuomet tvirtina, kad žmonės būtina reikalingas tikėjimas i Dievą ir pomirtinį gyvenimą, nes kitaip jie ištvirtų i virstu piktadariais. Šitas ukrainietis buvo gyvas faktas, kuris parodē, kad tikėjimas i Dievą neturi nieko bendra su žmogaus padurimu. Šitas ukrainietis buvo labai dievobaimingas vyras, karštai tikėjo i Dievą ir amžiną po mirties gyvenimą, o betgi virsto banditu ir žmogžudžiu.

Stai kaip "Scranton Times" 3 gegužės numery aprašo šito bandito dievotumą: "Prieš pat mirtį Myma norėjo atsisveikinti su kitais kalininiais. Kalbėdamas i juos i savo celės per langelį, jis tarē: "Vyrai, gyvenkite teisingai. Nedoras gyvenimas neužsimoka. Aš jau susitau su Dievu ir tuojaus eis i amžinos laimės gyvenimą. Sudieu, vyrai! Sudieu, sudieu..." Kita vėl sykį jis prašē sargų, kad leistų jam pasimelsti. Jis atsiklaupē prieš altorių, pabūciavo kryžių ir balsiai skaitē iš savo maldaknygės. Atsistojęs jis prašē šerifo, kad leistų jam pamešioti ligi mirties škaplerius su medalikėliais. Šerifas leido."

"Prie elektros kedės Myma lydėjo ukrainiečių kunigą Gurganskį. Myma nešė rankoje kryžių. Pamatęs elektros kedę, jis krutėlėje ir sušuko: "O, Dieve, Dieve, susimilk ant mano dušios." Tardamas tuos žodžius jisai iškėlē kryžių aukščiau galvos ir žiūrėjo i jį tartum laukdamas iš jo kokios pagalbos.

"Atsėdęs jam i elektros kedę, vienas atendantų pa-

mē iš jo kryžių, ir jo kojos ir rankos tuojau buvo pri-
verztos diržais prie kedės. "Aš mirštu laiminga mirtimi," kalbėjo Myma. "Panašė švenčiausia, susimylėk ant manęs." Ir poteriai birėjo iš jo lūpų, kuomet kalėjimo wardenas davē ženklā paleisti elektrā."

Dvi srovės po 2,000 voltų aukirto Mymos gyvybės siūlą. Mymos jau nebėra ir neverta butų apie jī kalbėti. Bet verta žinoti tas faktas, kad žmogaus dievotumas negali sulaikyti žmogaus nuo piktadarystės. Kaip matome iš jo paties žodžių, Myma buvo labai dievobaimingas fanatikas, ir tuo pačiu laiku jis buvo baisiausias piktadaris. Stai kaip tas pats "Scrantonian Times" aprašo papildytā jo žmogžudystę:

"Apie 5 val. po pietų, 9 d. birželio, 1922 metų, ramus ir visų gerbiamas senas krautuvėj po No. 105 Penn. avenue, kur jisai darė sau biznį jau nuo daugelio metų. Myma tą popietį dabojō jī i antros pusės gatvės ir pamatęs jī vienā patį, jēk krautuvėn ir pasisakē no-
gys laikrodėlį nusipirkti. Ka-
la Glou pasilenkē paimti laikrodėlį, Myma išsitrau-
kē iš užpakalinio kelninių ki-
šenius geležinę stangā ir
pradėjo jā pilti senam žmo-
gū per galvā. Nuo kelių smarkių smugiu, senuko galva truko ir jis krito ne-
gyvas. Myma tuomet pavogē 6 laikrodėlius, sidabrinę
ležutę degtukams, 1 dolerį
pinigais ir leidosi bėgti."

Bet tuo tarpu krautuvėn atėjo užmuštojo savininko giminaitis, ir pamatęs kad jis guli negyvas, o iš krautu-
vės bėga nepajįstamas žmo-
gas, pakėlē riksmā ir Myma
buvo sugautas.

Taip pasielgē žmogus, ku-
lis karštai tikėjo i Dievą.

Latvijos Socialdemokratų Jubilėjus.

Pastarasis Latvijos socialdemokratų partijos kongresas, įvykęs balandžio 17-18 dd. Rygoje, buvo nepaprastas metinis suvažiavimas, bet iškilmingas partijos 20 metų jubilėjus. Gra-
žiai išpuosta posėdžių salė, gausūs užsienių svečių bu-
rys ir daugybė pasveikini-
mų paštu ir telegrafu.

Pastarųjų laikų įvykiai Latvijoje reiškęs griežtoje socialdemokratų partijos ir darbininkų organizacijų kovoje su tautiniais valio-patriotais. Dar kovo mėnesį tie gaivalai buvo suorganizu-
zavę ginkluotą valkatų už-
puolimą ant socialdemokra-
tų jaunimo paskaitos. Kova su tautininkų "bestializmu," už Latvijos demokratų ir darbininkų klases laimėjimus—štai tie dienos obalsiai, kuriais gyvena Latvijos darbininkija.

Centro komiteto vardu kongresą atidaro P. Kalnin. Jis kalba apie tai, kad 20 metų atgal Rygoje susikuru-
rusi pirmutinė mažytė socialdemokratų kuopelė. Dideli buvę partijos uždaviniai, bet dar didesni jos nuveiktieji darbai. Partijoje buvę idejinių skirtumų, bet visa tai nekludē jai sukurti gražią ir šaunią kovos istoriją. Kalbėtojas kviečia pagerbti žuvusius, sveikina kongreso dalyvius ir užsieniu svečius.

Zymus Latvijos darbininkų klases dainius—poeta Rainis, vienas pirmųjų socialistų Latviuose, duoda bendrą partijos darbuotės peržvalgā. Jis mini pirmuosius socialistus inteligentus, mini pirmąją 1899 metų moterų darbininkų gaivalinį treikā, mini didvyriškas darbininkų kovas 1905 m. revoliucijos laiku ir sako, kad jau tuomet darbininkų klasė buvo pasirususi perimti valdžią i savo rankas ir oirmoji iš visų Latvijos partijų socialdemokratijs paskelbē demokratinę respublikā, tuo būdu dabartinę Latvijos nepriklausomybę—tai ne buržuazijos nuopel-
nis. Tolimesnėj savo kalboj drg. Rainis nurodō i partijos skaldymo pasekmes, primena, kad neseniai socialdemokratų sunkia kora yra laimėtas žemės reformos įstatymas, kuriuo einant už darbininkų paimtas žemės neteks mokėti išperkamuju mokesčiu, kviečia darbininkus kurti savąją kultūrā, ugdyti savąją inteligentijs ir dvasios pajėgas, kovoti už darbo demokratiją, kuriai grėsia pavojus iš pusės fasistinių gaivalų.

Išklausius užsienio svečių sveikinimus, eina pranešimas iš partijos Centro Komiteto darbuotės ir apie busimuosius jos uždavinius. Trumpai suglaudus partiją šiaip supranta savo uždavinius: a) išvystyti kovą su buržuazijos reakcija ir banditizmu, b) kovoti už esamąjį social darbininkų draudimą ir rupintis, kad jis apimtų ir žemės ūkio darbininkus, c) daboti žemės reformos vykdymu, kad už paimtąją žemę netektų mokėti išperkamuju mokesčiu, d) rupintis ekonomiko gyvenimo atstatymu, tisklinga mokesčių sistema, taika su kaimynais ir t.t. Ivertindamas dabartinį momentą ir siekdamas virš mientų tikslų kongresas nutarē: rupintis sustiprinimu socialdemokratų partijos, profesinių darbininkų sąjungų, kultūros darbuote, li-gonių kasomis ir t.t.

Šitais klausimais gyvai eina ginčai. Diskusijose dalyvauja apstus skaičius de-

legatų. Visi kalba tik po 5 minutes, bet ir tuo trumpu laiku kiekvienas duoda rim-tos kritikos ir nurodymų. Antra diena seka Centro Komiteto sekretoriaus ir iz-dininko pranešimai. Partijoje skaitoma 2,773 nariai, Kongrese dalyvauja 130 at-stovų. Partija leidžia du dienraščius ir 5 savaitraščius bei žurnalus, neskai-tant profesinių laikraščių. Aktyvas ir platus partijos darbuotės pranešimas daug ko įdomaus pasako, bet de-lei vietos stoks visos tos medžiagos mes negalėsime paliesti.

Dar eina pranešimai apie partijų uždavinius organi-zacijos srity, apie partijos ekonominę politikā ir moksleisjū klausimus, apie savi-valdybių rinkimus. Idomu tai, kad socialdemokratų partija greitai laiku pradės leisti savo savaitinį laikraš-tį, nes dienraščiai, pasirodo, nepasiekia kaimo darbinin-kus.

Išrinkus naują Partijos Centro Komitetā ir revizijos komisijā kongresas baigia savo darbā, iškilmingai dai-nuodamas "Internacionalā," pritariant Rygos org. cho-rui.

Latvijos socialdemokratų partijoje jaučiamas didelis susiorganizavimas, rimtu-mas ir aiskus supratimas tų siekimų, kuriuos statosi sau partija ir atskiri jos nariai. Rišant by kurį klausimą, kad ir labai painų, kiekvie-nas tai matē ir jautē pasta-rajame kongrese.

X. ("Socialdemokratas")

Taip jam ir reikėjo...

Saulė užlindo už horizon-to. Laukuose drakėsi rukai. Oras sunkus. Pamaži ējau i miestelį. Prunkšdamas arklys padaržemis kapinių link tempe per pusplėkē žemę ro-ges. Jas lydėjo dvi vyriškos figūros. Kiekvienas laikē ant pečių po ilgokā pagaišk-tį. Laiks nuo laiko rusčiu balsu ragino arklį. Pasigir-dō silpnas ligonio balsas. Ge-
rai išžiūrėjęs persitikrinau—
plūkose rogėse gulėjo žmo-gus...

Stovėjau ir negalėjau su-prasti kame dalykas. Deja-vimas vėl pasikartojo. Bu-
vau besivejęs, bet tuo pačiu metu išgirdau žodžius "Ty-lėk, jei ne, tai čia pat pri-baigsime." Šalti šurpuliai perbėgo per kailį. It prikal-tas prie žemės negalėjau pa-sijudinti iš vietos. Supratau, jog tai vakarykščios nakties teroro pasekmės. Mintys bėgdamos per galvā ne-sē vis baimesnius vaizdus. Vėžimas pravažiavo i kapi-nės. Sustojō. Rankos man ēmē drebėti, o širdis smar-kiai mušti. Pasigirdo vien-as po kito du šūviu. It be-protis pasileidau miestelin. Tuščias. Žmonij beveik ne-matyti. Tarpdury stovinti moteriškē ramiausių balsų paaikšino, jog vyrai išvežē sušaudyt pagautąjį plėšikā-galvažudį. Pamačius gi ma-no išplėstas akis dar pridē-
jo: "Taip jam ir reikėjo."

Ir teismas ir bausmė...

Oi, karas, karas—ko jis žmonių neismokino!... J. L.

MOKYKLOJ SUDEGĖ 23 MERGAIČES.

Playa del Roy miestelyje, netoli Los Angeles, pereitā subatā sudegē mokyklā silp-no proto mergaitėms ir gaisre žuvo 23 mokinės. Be-to da 40 mergaičių buvo su-
žeista. Gali but, kad aukų bus ir daugiau, bet kol kas da tik tiek sužinota.

Kunigų algų klausimas Lietuvos Seime.

Mūsų skaitytojai jau žino, kad prieš Velykų atostogas krikščioniškoji Seimo dauguma paskubomis pravedė įstatymą apie priyginimą kunigų valstybės tarnautojams. Tuo klausimu Seime kilo aštrūs diskusijos. Socialdemokratų drg. Bielinis griežtai protestavo prieš tokį klerikalinių frakcijų aiškinimą valstybės lėšų, kuomet kitiems butiniams reikalams „pinigų nėra.“ Kalbėtojas aiškinai pastatė klausimą apie atskyrimą bažnyčios nuo valstybės. Antroje savo kalboje drg. Bielinis kritikavo valdžios nusistatymą pabrėždamas, kad kunigų pajamos, už pilietinių aktų registravimą, privaleitų eiti valstybės išdan. Drg. Bielinio kalbas paduodamas istasis.

Bielinis (sd). Šiandien ejo diskusijos labai svarbiu gelžkelių statybos finansavimo klausimu, už pusvalandžio mes gauname etatus, kurie Lietuvos respublikai kainuoja 1 milijoną litų. Turbut visi girdėjote, kad buvo pasiūlyta 2-ju skaitymu ir kaip iš karto dviem skaitymais tapo priimti dvasiškijs etatai. Taigi šitie etatai eina dabar 3-ju skaitymu ir, kaip sakiau, kainuoja milijoną litų. Jeigu tie etatai nebūtų priimti ir dvasiškijai tų pinigų nemokėtų, tai laike 10 metų jūs turėtumėt gelžkelių iš Amalių iki Telsių. Tai būtų padarytas didelis dalykas. (Iš kd. Markso tikyba.). Marksas tokių dalykų nedarė.

Šis pasiūlymas jokių būdu negali būti priimtas dar ir todėl, kad kunigija, dvasiškijs tampa valstybės valdininkais ir kaip valstybės valdininkai, žinoma, tarnauja visai tai sistemai, kuri šiandien yra daugumos rankose. Jei buti lojingais, tai reikia taip padaryti, kad, nustatant dvasiškijs kategorijas, reikia pagalba valstybės paimti visas dvasiškijs pajamas, kurias jie gauna už krikštą, šliubus ir t.t., arba visos tos pareigos turėtų buti kunigų parapijomams teikiamos visai veltui. Bet mūsų dvasiškijs, viešpataujant klerikalizmo politikai, to nepadarys; ji reikalauja pinigų kišenių ir todėl neatsisakys nuo pajamų už papatarnavimus parapijomams, kurie reikalingi laidojimo, krikšto ir kitokių dalykų. Aš noriu kreipti dėmesį, kad toms kategorijoms duodama ypatingu duosnumu. Mes tik bene dviejose vietose matom pirmą kategoriją: šiaip žemiausia kategorija yra penkta ir užsibaigia XVII. Reiškia, turime kunigų Ministerij referentų, departamentų direktorių ir t.t. vietose. Su tokijs etatais ateina Lietuvos dvasiškijs, kad paimti ir iššluoti iš Lietuvos valstybės aruodų paskutinius grūdus. Kada reikalinga kraštui padaryti gero, tuomet kunigas Vailokaitis, kuris gal savo laiką taip pat pasinaudos šiais etatais, ateina ir sako, kad tam reikalui nereikia duoti pinigų.

Ilgai kėlėm gincus dėl darbo inspektorių; jų skaičius sumažintas ligi 12. Lietuvos darbininkų yra 60-70 tūkstančių, čia daugybė įvairių reikalų ir valstybė nesirūpina pastatyti darbo inspektorių tiek, kad valstybė galėtų turėti savo agentą darbavų ir darbininkų santykiams reguliuoti, kas vaidintų didelę rolę visame krašto gyvenime.

Tenai gailimasi 8 darbo inspektorių, o čia kunigams visa sūja beriami milijonai. Žinoma, lyginant tokius dalykus, negalima su dvasiškijs etatais sutikti. Lietuvoje yra bene apie 1000 kunigų, kurie yra apurpinti ir šiltuose kamburiuose gyvena. Jiems viskas šiandien valia. Tuo tarpu tie, kurie reikalingi duonos, kumaižiausia bojami; jau ketver metai Seimo darbų tvarkoje yra ligonių kasų įstatymas ir jis, kaip iš užburto

viets, negali paeiti nei žingnio pirmyn. Čia gi vienu rankos mostu iš žmonių kišenius braukiama istisi milijonai litų.

Tai ne kas kitas, kaip krikščionių demokratų viešpatavimo pasekmė, kaip valstybės su bažnyčia sujungimo pasekmė. Bažnyčia tampa įstaiga, kuri minta iš valstybės, o mitimas iš valstybės reikalauja naujų valstybės išlaidų; tas reiškia, kad Lietuvos visuomenei, turinčiai įvairių tikybų, tenka tik katalikų kunigijai užlaikyti. Mums daug reikėtų kalbėti prie to pasiūlymo, bet mes viena pastebėsime, kad šitas pasiūlymas yra tik pirmas bandymas (atstovas Toliušis iš vietos: Nebeprimas). Šiandien turim kunigų kategorijas, gi už mėnesio turbut turėsime dar ką kitą; mes turėsime gal tokią tvarką, kad be kunigo ir durų nerasim, be kunigo nieko nepadarysim. Lietuvos su klerikalizmas dideliais žingsniais eina pirmyn ir prieš Lietuvos klerikalizmą, prieš jezuitų politiką Lietuvoje, — prieš visa tai mes čia protestuojame! (Sd ir vl pritarimas). Dabar pas mus nuolat eksportuojami iš Šveicarijos jezuitai, jiems pavadami valstybiniai namai; geriausios valstybės triušės atiduoti kazimierietėms — žmonėms, kurie jokios naudos neneša. Mes prieš tą politiką protestuojame ir protestuodami žinome (Iš kd: busim komisarais), kad ateis laikas, kada jūs man iš vietos pastatytų nedarysit! (Dešinėj: O-o-o!). Ateis laikas, kada nebus vietos Lietuvoje jezuitų politikai (Iš df: Pats grąšini Maskvą!). Nebus vietos muitininkams ir farizėjams. Jūs šiandien, budami daugmaž, užsimiršot ir ramia širdimi imat iš valstybės lėšų, tai, kas valstybei yra būtina, ir mes prieš tą ėmimą, prieš tyčiojimąsi iš valstybės reikalų galime tik kol kas protestuoti. Manau, kad Lietuvos liaudis mūsų protestą suprass. Supras, kad mes norime iššluoti iš Lietuvos žmones, kurie jokio produktingo darbo nedirba, ir tik, prisitaikę melžia valstybės karvę. Aš manau, kad Lietuvos žmonės suprasdami, kaip ir aš, kad tai yra pirmieji žingsniai Lietuvos klerikalizmo, jezuitinimo, tie žmonės, kurie savo laiką mokojo pakelti sunkią kovą su tais, kurie kryžiumi prisidengė atėjo iš Prūsų ir degino Lietuvos žemes, kad tie žmonės mokės išginti iš Lietuvos tuos, kurie šiandien antru kryžium prisidengė eina... (Dešinėj didelis triukšmas. Atstovas Krupavičius iš vietos: Pats greičiau išskrisi! Kiti balsai: Eik į Maskvą! Komisarai!) — Taip, Krupavičiaus, aš geruoju neišeisiu! (Sd ir vl pritarimas). Šita mes turime pasakyti į akis; valstybė jums — melžiamoji karvė, bet valstybė jums nėra ir nebuvo įrankiu, kurio pagalba galima kultūrą ir švietimą kelti.

Mūsų nusistatymas yra griežtas prieš tą pasiūlymą; mūsų nusistatymas yra žinomas: valstybė turi buti atskirta nuo bažnyčios, bažnyčia turi but padaryta višai, privati tikinčiųjų įstaiga, kad ji nesikištų nei į tautos, ne į valstybės reikalus. Todel aš jums dar kartą pakartojau, kad taip toliau negali eiti. Tas jums netinka ir jūs esate neramūs, tai liudija įraudęs kunigo Krupavičiaus veidas, tai liudija sušnervavęs ponas Draugelis, kuris gina klerikalų nusistatymą. Aš sakau, kad

einame prie to, kad be kunigų žinios nieko negalima buti daryti, nei žodžio tarti. Einame prie tokios tvarkos, kuri savo laiką buvo viduramžiuose, bet jums neteks prie tos tvarkos prieiti! (Dešinėj triukšmas. Atstovas Eretas iš vietos: Jūs nesulaikysit!) Aš manau, kad nors jūs importuotut simtą Eretų, nors jūs tukstanciais siųsit žmones į Friburgą ir klerikalinsit juos, jums tas nepavyks, nes jūs šiandien darot paprastą biznį (Atstovas Vilimas iš vietos: Gerai, ponas komisarai!). — O pats kas? (Eidamas nuo tribunos) — Rymo pastumdėlis, gali eiti sau! (Vl ir sd juokas).

Bielinis (sd) Veltui Ministeris pirmininkas išeina į tribuną ir skaito notacijas. Mes puikiai žinom, kam yra duodamos algos kunigams, ir labai gerai žinome, kad pas mus yra tam tikrų aktų registracija. Bet savo laiką ir dabar mes keliam naują principą ir, eidami tuo principu, turime teisės statyti klausimą apie atskyrimą valstybės nuo bažnyčios. Aš priki kalbėtojai statė principai klausimą apie atskyrimą bažnyčios nuo valstybės; reiškia, tuomet visa registracija bus perimta iš bažnyčių ir perduota tam tikroms valstybinėms įstaigoms. Mes taip klausimą statom ir kalbėtojai iš dešinės labai gerai tai supranta.

Dabar dėl pareigų. Gerai, klebonai registruoja gimimus, jungtuves, mirimus; bet aš tuomet noriu paklausti Ministerį pirmininką, ar žinoma Ministeriui pirmininkui, kad žmogus atėjęs pas kleboną ir paprašęs metrikos, gauna mokinį: iš jo išlūpama 5 litai ir dar pareikalaujamas žyminis mokėsnis (Iš kd: Ne tiesa!). Tiesia! Iš daugelio vietų galiu duoti faktą: Panevėžio apskrityje buvo atsitikimas, kur kunigas per pusvarstį vijosi, kad tik išgauti iš savo „avelės“ už metrikas, bet galų-gale toji „avelė“ pasakė, kad klebonas neturi teisės tos „avelės“ vilnų kirpti. Aš klausiu, ar Ministeris pirmininkas žino, kad kunigai kur tik gali tas vilnas kerpa. Ar žinoma, kad kunigai, atėjus prašyti metrikos, reikalauja 5 litų? Ar žinoma, kad tie patys kunigai reikalauja dar apmokėti tam tikrą žyminį mokesnį ir t.t.? — Šitas klausimas mums yra visai aiškus; jei jūs registruojat aktus ir reikalaujat, kad tam tikslui buti aiškijamos valstybės lėšos, tai mes sakom: jei valstybė moka algą už tam tikrą darbą, tai už tą darbą žmonės nuo mokesčių turi buti paliuosuoti. Jei už tai mokama, tai kiekvienas pilietis turi žinoti, kad jei jam reikia nueiti į bažnyčią susijungti ar kitą pilietinį aktą atlikti, už kurį valstybė kunigui atlygina, tai jau jokių kitų mokesčių čia negalima imti. Tuo tarpu dabar imama po 100-200 litų už šliubą. Kur čia toji teisybė, kuri reikalinga, kad kunigija, naudodamasi valstybės lėšomis, nedarytų sau biznio? Prieš tą biznį mes protestuojame ir statom principinį klausimą — atskirti bažnyčią nuo valstybės. Jei šiandien Ministeris pirmininkas sako, kad jis pritaros, ne į valstybės reikalus, toms algoms tik todėl, kad klebonai atlieka tam tikrą aktų registraciją, aš norėčiau, kad jis tuojaus išleistų cirkuliara, kad už dydį įraudęs kunigo Krupavičiaus veidas, tai liudija sušnervavęs ponas Draugelis, kuris gina klerikalų nusistatymą. Aš sakau, kad

dar svarstysime jūsų poziciją; kitaip — mes nenorime ją svarstyti.

Toliau, Ministeris pirmininkas skaito kabineto rezoliuciją ir sako, kad kabinetas sutinka skirti tam tikras sumas kulto reikalams. Tai kaip čia dabar suprasti? Čia jau ir pasirodo, kad kabinetas ta reikala suprato ne taip, kaip Ministeris pirmininkas aiškino, kad butai ta suma skiriama už tam tikrą registraciją, už tam tikrą valstybinį darbą; kabinetas suprato taip, kad toji suma skiriama kulto reikalams. Čia prieštaravimas glūdi ministerių kabineto, o ne mūsų pusėje. Mūsų nusistatymas yra visai aiškus, daugiau nei aiškus. Visos tos pareigos turi buti laisvos, valstybė turi buti atskirta nuo bažnyčios. Jei ponas Draugelis žmogus mandagus ir palaiko kunigiją, tai tegul jis moka iš savo kišenius — valstybė turi kitų tikslų. Todel aš jums šiandien ir duodu paraleles. Jūs assignavot milijoną kunigų algoms, o valdininkai nuo 1 gegužės negauna algų priedo. Reikia 15 milijonų paskirti gelžkeliams — kunigas Vailokaitis pirmas ateina ir sako, kad negalima (Iš kd: Nemeluok!). — Čia nėra melas, tamsta neįtark! Vienas milijonas paskirtas kunigams, tai ir Valstybės Kontrolė liudyja, ir algų laipai sako: kartais kunigai ima po 8 algas. Tai mes ir sakom, kad valstybės budžetas yra visuomenės ir valstybės reikalams tvarkyti ir visos lėšos turi eiti visuomenės tikslams. Jūs braukiat darbo inspektorių, paliuosuojat kelis tūkstančius gelžkelių darbininkų, padarot juos padieniais, atimtat trimečius, vaikų priedus, kad sau gauti milijoną litų! Aš, kaip socialdemokratų frakcijos žmogus, sakau — tai yra pirmas rankos įleidimas į valstybės kišenį! (Iš vl: Nebeprimas). Jūs vienos rankos pirštu rodot į dangų, o kita pinigus imat. Mes protestuojam prieš tai ir kovosim už tai, kad valstybės reikalai, apie kuriuos kalbėjo Ministeris pirmininkas, reikia atskirti nuo bažnyčios, kad nebutų naudojami tikvybiniai jausmai bizniui pridengti ir visuomenei skriausti. Todel aš ir laukiu, kad Ministeris pirmininkas už kelių dienų išleis cirkuliara, kuris parodys Lietuvos piliečiams, kad jie žinotų, jog visi kunigai yra padaryti valdininkais, įstatyti į kategorijas, todėl veltui registruoja visus aktus ir tas cirkuliaras privalo buti pildomas, nes valstybė negali buti valdininko, kuris nepasiduotu vykdomosios valdžios įsakymams. ("Socialdemokratas")

Redakcijos Atsakymai.

Hudsoniečiui. Tamsta rašai apie Hudsono komunistų girtuokliavimą ir kitokius negražius darbelius. Bet kiti tas mūsų korespondentas rašo, kad girtuokliavimu ir kitais "šposais" daugiausia pasižymi sandariečiai ir katalikai. Perskaite abiejų pusių korespondencijas, mes prieiname prie to išvedimo, kad jūs visi esate lygiai "geri." Kuomet tėmyjat svetimas ydas, neužmirškite ir savųjų.

Senam Gyventojui. Hartsborne, Okla. — Jeigu jūs miesto gyvenašlės negeros, tai pas jas nesilankykite. Jeigu peikiat gyvenašlės, tai reikėtų peikti ir tuos vyrus, kurie čia pas jas kelti orgijas.

EKONOMINIAI BRUOŽAI.

Parašė A. Bach. Versta iš rusų kalbos.

(Tąsa)

Sutruauka.

Kapitalistinis ukis prasideda ten, kur visuomeninis darbo pasiskirstymas žymiai pakelia darbo našumą ir kur darbininkai netenka gaminimo įrankių. Svarbiausias kapitalistinio ukio pamatas — tai samdomasis darbas ir kapitalo didėjimas priaugamąja vertybe, kurią gamina darbininkai. Manufaktūra iš vienos pusės nustelbia smulkiuosius savarankius gamintojus, iš antros — sudarko darbininkų prigimtį begalinio darbo pasiskirstymu. Manufaktūrų konkurencija išsukia masinių atsiradimą.

Mašinos pakeičia savimi darbininkų jėgą ir vikumą; iš vienos pusės — jos išmeta lauk iš fabriko daug "nereikalingų" darbininkų; iš antros — įtraukia dirbti kapitalistams moteris ir vaikus. Žiauri darbininkų tarpe konkurencija išsukia masinių atsiradimą, duoda kapitalistams begalinę ant darbininkų valdžią. Ta valdžia reiškiasi darbo dienos ilginimu ir darbo užmokesnio mažinimu. Darbo užmokesnio mažėjimas verčia darbininką parduoti kapitalistams savo pačios bei vaikų jėgą; visos darbininko šeimos darbas apmokamas tiek pat, kiek pirmiau manufaktūrai esant, buvo apmokamas tik tai vienos šeimos galvos darbas. Masinių gaminių kenkia darbininkų kunui ir protui.

Įvedus mašinas, kapitalistas priverstas rūpintis darbo našumo pakėlimu. Jis turi taisyti vis naujas ir naujas mašinas. Iš čia paeina gamybos nepastovumas. Kapitalistinis ukis sugadina darbininkų sąmonę, darbininkai pasiduoda kapitalistų valiai, o kapitalistai nežiūrėdami nei teisybės, nei sąžinės, prisimynę lupa darbininkus, nes pelnas — tai svarbiausias kapitalistas įstatymas ir vienintelis jų dievas.

Pet tai dar ne visos blogumas, kuris paeina iš kapitalistinio ukio sutvarkymo.

Kapitalizmas ir valstiečiai.

Sunkioji kapitalizmo ukio našta ne vien tik miestų darbininkus ir smulkiuosius amatininkus slėgia. Nemažiau nuo kapitalizmo kenčia ir kaimo valstiečiai. Mat, kapitalizmas nesulaikomai skverbiasi ir į žemės ukį. Pavyzdžiui, Amerikoje stambūs kapitalistai atskirai arba susijungę į draugijas paima didžiausius derlingosios žemės plotus ir dirba juos naujaisiomis ukio mašinomis, be galo tuo taupydami žmonių darbą. Jie užverčia rinkas savo žemės ukio produktais ir neapsakomai numašo kainas. Jei pirmiau valstiečiui pakakdavo parduoti pudą javų, kad užtektų mokesčius užsimokėti ir kitokiems reikalams, tai dabar toms pačioms išlaidoms reikalinga parduoti nemažiau penkių pudų (kalbama apie prieškarinį laiką — Vert.). Kad valstietis (Autorius, žinoma, turi omeny darbo valstietį, kuris ne naudoja samdomo darbo) būtų apsišvietęs ir turėtų atliekamų pinigų, žinoma, ir jis įsitaisytu mašinų, pagerintų sėklą, gyvulių veislę, žodžiu, pradėtų geriau ukinkauti. Bet jį tyčia laiko tamsoj paskendusi, nesupratusį ir dar lupa nuo jo devynis kailius, ir valstietis, neturėdamas kitos išeities, įsikinkė į savo menką ukį, dirba jį taip, kaip ir jo tėvai — protėviai dirbo, aria, akėja žemele, o žemelė nuolat vis mažesnį ir mažesnį derlių duoda. Kaip jautis dirba valstietis, bet naudos mažą teturi.

Kitais žodžiais, valstiečio darbas vis mažiau ir mažiau vertinamas, jo butis, vien tik jo paties darbu paremta, kasdien darosi blogesnė, skurdesnė. Valstiečių buvo blogėjimas surištas su žemu jų darbo vertinimu, mažina jų perkamąją pajėgą, t.y. valstiečiams sunkiau yra nusipirkti tiek manufaktūros ir fabriko dirbinių, kiek jiems reikia. Kapitalistams gresia pramonės sustingimo pavojus, iš tolo matosi krizės smėkla. Kad išvengus šio pavojaus, kapitalistai rupinasi kitur surasti savoms prekėms pirkikų, stengiasi, kaip sakoma, įsigyti svetimų rinkų; kapitalistai irgi ir suka galvas, kaip čia pradėjus karą, užgrobus svetimų kraštų ir pavergus tų kraštų liaudį. Pasisekė — kapitalistų reikalai gerai eina. Naujai nukariant kraštą jie gabeną savo prekes be maitų, be jokių suvaržymų, dar gi valdžios globojami, kariuomenės saugojami. O jiki-

šo ten nosį svetimas kapitalistas — mokek maitą, arba skubėk nešdintis, iš kur atvykęs. Didžiausios valstybės, didindamos kariuomenę, verčia mažesnes, silpnesnes valstybes sudaryti tinkamas sau prekybos sutartis. Pavyzdžiui, Anglija priverčia Persų valdžią duoti pirmenybės anglams kapitalistams ir pirkliams.

Buržuazijai taip pat reikalinga stipri kariuomenė tam, kad galėtų priversti liaudį bijoti ir klausyti. Ši įbauginta, klusni liaudis savo kruvinu darbu krauna buržuazijai turtus. Išlaikymas skaitlingos kariuomenės, valdininkų, visokių milicij, be kurios negalima jokia kapitalistinė tvarka — visa tai sunkiausia našta gula darbo liaudies pečius, ypatingai darbo valstiečių. Darbo valstietis skaitosi savarankus šeimininkas.

Pirmu žvilgsniu rodosi, jog valstietis pats sunaudoja visą savo darbą, jog jis gauna ne tik būtinają savo darbo vertę, bet ir tuos likučius, tą priaugamąją vertybę, kurią farbriko darbininkas atiduoda kapitalistui. Bet, ištikrųjų, taip nėra. Darbo valstiečio priaugamoji vertybė, o labai dažnai dar ir daugiau tenka valstybei su josios valdininkų gaujomis, kariuomene ir milicija.

Sunki darbo valstiečių padėtis blogai atsiliepia ir į darbininkus. Jieskodami uždario, valstiečiai pripildo miestus ir ten sutinka dirbti už menkiausią kainą ir kantriai kenčia visus samdytojo žiaurumus. Kapitalistai gudriai naudojaši tuom: jie atstato "nenuoramas" sąmoningus darbininkus "streikininkus" ir jų vieton priima išbadėjusius, nuolankius, paklusnius valstiečius. Darbininkų sprespauda didėja, kapitalistai džiugauja. Badas stumia valstietį drauge su miesto darbininku į kapitalisto jungą, badas verčia ir valstietį ir darbininką proletarą kruvina dirbti kapitalistų, valdžios ir visokių rusių buožių naudai. Štai dėl ko valstiečių — žemdirbių, kurie tik nenaudoja svetimo darbo, ir darbininkų samdinių, — tie patys priešai.

Kapitalizmas — visuomeninių nelaimių šaltinis.

Iš tikrųjų, kuri nelaimė ne iš kapitalizmo paeina? Kurie liaudies vargai ne kapitalizmo pagimdyti? Nėra to blogo pasaulio, kur tiesioginiai ar netiesioginiai iš kapitalizmo nepaeitų. Tik viena mirtis — tai gamtos paskyrimas. Bet ir mirtis, kaip žinoma, dažniau lankosi neturtinguose priemiesčiuose, ne kaip ten, kur gyvena miestų turčiai. Ypačiai tatau liečia kudukius. Del tėvų neturto kudukiai neturi tinkamos priežiūros bei maisto, drėgnuose butuose miršta, kaip musės. Visokios ligos, ypač limposios, labiausiai lankosi ir plečiasi varguomenės apgyventose miesto dalyse, kur žmonės, lyg silkės, susikimšę tamsiuose, šaltuose urvuose ir palėpiuose. Tas pat tik tai kitu būdu darosi ir kaimuose. Ankštumas, nesvarumai, blogas maistas, tamsumas visuomet geriausia dirva visoms ligoms, taigi ir mirčiai. Reiškia, net ir tokį grynai gamtos dalyką — mirtį kapitalizmas stiprina ir padeda daugiau darbo žmonių gyvasčių įsinaikinti. Apie kitas nelaimes, kurios paeina nuo savitarpinių santykių jau ir kalbėti netenka: visos jos dygsta iš tų pačių šaknų — iš kapitalizmo tvarkos, iš turtingųjų viešpatavimo, iš galingųjų saualės.

Kad geriau šitą suprastum, paminėsim kaikiuriuos faktus. Tukstanciai žmonių sėdi kalėjimuose. Išlaikymui šitų kalinių išleidžiamos didžiausios pinigų sumos. Daugybė pinigų išeina ne vien tik kalinių pragyvenimui. Nemaža reikia dar išleisti kalėjimų viršininkams, sargams, kalinių vežiojimui iš vietos į vietą, pagaliau, kalėjimų įtaisymui bei naujų statymui. Iš kur gi imas šitos minios nelaimingųjų? Badas — štai kas suvaro daugybę žmonių kalėjimuose. Nėra darbo viena dieną, nėra jo ir ant rą — taigi ir eina žmogus ir iš nusiminimo padaro ką nors blogą. Vargas, badas, šaltis, o pagalbos jokios nėra, — na ir pats tėvas ar motina nenusimano, kaip atlieka koki nors nusikalstamąjį darbą, kad tik negirdėtų alkanų vaikų verksmo, dantimis nuo šalčio kalinimo.

(Toliau bus)

SOCIALISTINĖS PASAULIOŽIURŲS PAGRINDAI.

(Pabaiga)

Taigi grynai ekonominės pajėgos, kurios glūdi pačiam kapitalizme, veda jį prie aukštesnės formos. Bet nėra pamato manyti, kad kapitalizmas kada nors numirs savo mirtimi. Laukti pačio kapitalizmo mirties būtų ne kas kita, kaip tik buržuazijai pataikavimas. Aišku, jis bus sugriautas samoningos žmogaus valios, sugriautas tos visuomenės klasės, kuri tiesiogiai yra suinteresuota jo nuvertimu. Toji klasė yra proletariatas. Samoninga žmogaus valia įkirs į naują ukių sistemą, paremtą naujais, teisingais principais.

Aišku, kapitalistinė tvarka yra ne tik neteisinga, bet ir netikslė. Planinginės visuomenės darbo organizacija yra reikalinga ne tik tai prašinti dabartinę gamybą anarchyjai ir teisingesniai paskirstymo sutvarkymui, bet ir didesniai gamybos pakėlimui. Tiksliai pėrus gaminimo priemonės ir visuomenės rankas, tebus galima iškurti teisingesnę tvarką, kuri išplėtos visas galingasias dabartinės technikos pajėgas. Toji naujoji tvarka bus socializmas.

Daugelis abejoja, ar pajėgos visuomenės gamybos priemonės išlaikyti savo rankose. Tokias abejones keliantieji sako, kad visuomeninės gamybos ir dalybos sunkumas privers visuomenę išleisti gamybą iš savo rankų. Bet tuomet kapitalistinė gamyba stovi dar keblesnėje padėtyje: čia gamybą tvarko saujalė kapitalistų, varžytinės, pelno troškimai; planingumo nesimas gimdo pramonės anarchyją, bankrotus, kurie laike prekybos ir pramonės krizių įgauna masinio charakterio. Suvisuomeninus gamybą, bus gaminama ne vieno kito kapitalisto naudai, bet kiek reikalinga visuomenei. O visuomenė negali būti priešinga savims interesams. Gamybos tvarkyme dalyvaus visi visuomenės nariai ir bus naudojama kiekvieno nario iniciativa. Reikia žinoti, kad masių tamsumas reiškiny dirbtinis; mokslas, kurs bus visiems prieinamas, parodys dar nematytų pajėgų. Gamybai organizuoti reikalingas darbas, kapitalas ir mokslas. Bet ir visuomeninė gamyba, bus tas viskas pasilikęs: darbas—tai patį darbininkai, kapitalas—gamybos priemonės ir pinigai, kurie bus suvisuomeninti iš dabartinių savininkų, o mokslas bus prieinamas visiems žmonėms. Progreso šaltinis ir jėga yra bendroji kovoj su gamta, visuomeniniam darbe. Kapitalizmas tik tormozuoja šitą šaltinį. Todėl tuščios visos šnekos, kad socialistinė tvarka bus sustabdytas visokis progresas, nes progreso šaltinis glūdi visiskai ne kapitalizme, priešingai, kapitalistinė tvarka per siaura, kad toji jėga galėtų apsirėikšti.

Socializmo priešai bando įrodyti, kad visuomeninė gamyba nėra galima, vartoją įsikūrusių ir vėl išsirusių kooperatyvų pavyzdžius (Ovėno, Furje ir k.). Gilesnės panašios kooperatyvų žlugimo priežastys glūdi visiskai ne tame, kad jų ukių neturėtų pasisekimo. Priešingai, tie ravyzdžiai kalba ka kita: kaip ukių organizacijos jie pasirodė visiškai tinkami ir galintieji laikyti. Kapitalizmo dvasia ir varžytinių būtenybė stabdė jų veikimą.

Vieną mums tokie kooperatyvai įrodė, kad socialistinė ukių organizacija tegali įsikurti tik plačiose šių laikų valstybių ribose.

Labai sunku numatyti, kokiose formose išsilies busimoji socialistinė gamyba. Mes galime numatyti tik bendrus branduolius, iš kurių toliau turi išsivystyti bendra gamyba ir bendras naudojimas.

Vykiant socializmą teks normuoti trejopos rūšies teises: valdymo teisę, naudojimo teisę ir vartojimo teisę.

Teisė valdyti visas gaminių priemones ir šalies turtus turi priklausyti visai visuomenei. Suvisuomeninus gamybą išnyks visokis naudojimas žmogaus žmogui. Geresniai gamybos sutvarkymui daug turės padėti profesinės sąjungos, kooperatyvai ir gamybos sąjungos.

Turi būti sudaryta tiksli organizacija, kuri reguliuotų visuomenės darbą. Toji organizacija kiek galima turi mažiau varžyti asmenis laisvę, laisvę kiekvienam pasirinkti darbą pagal savo norą.

Ir socialistiniam ukiui esant produktai bus perkami ir pardodami rinkos kaina, kurią diktuoja visuomenės reikalavimai ir teikimo santykiavimas. Bet tos sūichinės rinkos reguliuojančios pajėgos visiškai nedarys įtakos produktų išskirstymą tarp visuomenės narių.

Bet tai tik pirmi branduoliai, iš kurių turės išsivystyti bendra gamyba ir bendras naudojimas.

Dzidas Budrys.

Danijoj Socialdemokratų sudarė valdžią.

Per paskutinius rinkimus i Danų parlamente socialdemokratai pasirodė stipresni, nei kokia nors kita partija. Jie gavo parlamente 55 vietas iš 149. Komunistai nepasirodė nei vieno atstovo. Pažymėtina, kad rinkimuose palaikė socialdemokratų ne tik darbininkai, bet ir smulkieji ukininkai. Socialdemokratams, kaip stipriausiai frakcijai, buvo pavesta sudaryti valdžią. Valdžios priesaky atsistojo žinomas socialistas drg. Stauning, darbininko sunus ir pats buvęs tabako darbininkas. Kai rieji liberalai socialdemokratų kabinetai palaikys, bet patys valdžion neįeio. Druage su kairiaisiais liberalais socialdemokratų valdžia remsis parlamente 75 balsais, taigi turės tik vieno balso daugumą prieš konservatorius ir ukininkų sąjungą.

Stauningas — ministeris pirmininkas ir prekybos ministras. Visi kiti ministrai, išskyrus užsienio reikalų ministrą, seni partijos darbuotojai. Darbo ministras — buv. partijos organo "Socialdemokrato" redaktorius drg. Borghjer, žinomas socializmo darbuotojas. Daugelis ministerių yra iš darbininkų tarpo: vienas buv. medžio darbininkas, vienas mažamasis, du buvę spaustuvininkai, vienas gelžkelio tarnautojas. Kabinete yra viena moteris (švietimo ministrė), seni partijos darbuotojai. Darbo ministras — buv. partijos organo "Socialdemokrato" redaktorius drg. Borghjer, žinomas socializmo darbuotojas.

Kadangi socialdemokratų neturi parlamente absoliutės daugumos, jie negalės griežtai pravesti savo programos. Pirmon eilėn

"It's the Bean"

("Tai yra Pupa")

W. S. QUINBY CO., 291 Atlantic Ave., BOSTON, MAS

Jums patartina pasirinkti geriausią

Jūsų grosernėse ant lentynų — paprašykite!

"It's the Leaf"

("Tai yra Lapas")

Internacionalas apie gyve namų momentą

35-tom gegužės 1 d. šventės sukaktuvėms (gegužės 1 d. šventė nustatyta Internacionalo kongreso Paryžiuje 1889 m.) Socialistinis Darbi-

niau Internacionalas išleido tradicinį atsisaukimą, kuriame tarp kitko sakoma: "Sueina 10 metų nuo to laiko, kai iškilo pasaulinio karo nelaimė. 10 metų, bet taikos vis dar nėra. Dar ne užgrydytos žaizdos, kurias padarė karas, sugriautieji miestai dar neatstatyti, gamyba dar ne pilnoj eigo, pasauliui dar neįdilo įspūdis, kad kare krito 12 milijonų aukų užmuštais, liko milijonai badaujančių ir vargšančių, milijonai bedarbių — gyvi mums įrodymai prieš karą beprotybę. Ir vis tik, nežiurint į visa tai jau vėl gaivinama mintis apie nau-

ją karą. Poincarė's Ruro krašto užėmimas ir Liudendorfo revanšo fantazijos parodo, kaip mažai pasimokino imperialistai iš abiejų fronto pusių. Bet dar aiškiau iškyla galimybė karo Balkanuose, kurie jau vieną kartą pasidarė žaizda pasaulinės katastrofos. Imperialistų pergalėtojų taikos diktatas problemos neišsio. Demokratijos ir tautų apsisprendimo teisės principus imperialistai pasiskolino kaip propagandos priemones karui, bet dabar jas numetė šalį. Prieš nelemtą imperialistų apžibimą šiais paminėjimo metais darbininkų klasė privalo pakartotinai ir įsiskamiai priminti: Niekados daugiau karo!"

PAJIESKOJIMAI

Pajieskau draugo, Juozo Silevio, prieš karą gyveno Chelsea, Mass. Meldžiui atsisaukti arba kas žino apie jį, malonėkite pranešti.

PETRAS URRUTIS
708 W. 61st St., Chicago, Ill.

Pajieskau pusešerės Veronikos Šturblerės, pirmą kartą gyveno New York, dabar nežinau kur. Malonėkite atsisaukti.

ANNA KURLIKAITIS-GECHUS
432 River St., Waltham, Mass.

Lietuvos Respublikos Atstovybės pasiekio: 1. Mykolas, Ziemanto sūnus, Veikloni, (Vilnius). 2. Mykolas Skirius, 3. Antanas Berzinskis.

Lietuvos Atstovybės praso įskaitu asmenų atsisaukti, ir visų, kas apie juos žino, asmenų pateikti atsisaukti. Jie turi būti pateikti Lietuvos Respublikos Atstovybei.

Lietuvos Respublikos Atstovybės pasiekio: 1. Mykolas, Ziemanto sūnus, Veikloni, (Vilnius). 2. Mykolas Skirius, 3. Antanas Berzinskis.

Pajieskau Onos Markelaitės, Melbūrno atsisaukti, turiu svarbų reikalą. Jeigu laisvą nori rašyti tai patys telegrama nepasirašiusi, o kitiems eiti. Ir noriu žinoti kaip sveika jus esat.

JUZE BUINIENE
26 School St., Cambridge, Mass.

Pajieskau seners Marės Taleckienės, kuri paeina iš Lietuvos iš Alorės parapijos, Alytaus apskr. Anie 12 metų atgal gyveno So. Bostone vėliau išvyko i Chicago, dabar nežinau kur yra. Taigi malonėkite atsisaukti arba kas žino kur ji randasi, malonėkite pranešti, ar la busin labai dėkinga.

ANTANAS DUBAVICIUS
6 Wall St., Boston, Mass.

One Urbanaviciute, Plungės miesto, Kauno rėd. 10 metų Amerikoje, pajieskau pusbrolio Juozapo Juodkiaus, pirmo 10 metų gyveno Chicagoje. Jis paeina iš Kauno rėd. Retavos parapijos, Gaudaičių sodas; pusešerės Onos Černauskaitės, pirmo 10 metų gyveno Springfielde—Retavos parapijos, Luknės sodas, įeiga antrą kartą iš no vyro navardis nežinau; Onos Sadaus, Plungės parapijos; Petronės Krisciuniūtės, Plungės parapijos; Rubaitės sodas, gyveno Chicagoje. Jie patys malonės atsisaukti arba kas žino žino teikis pranešti.

ONA URBANAVICIUTE
714 W. Fayette St., Baltimore, Md.

As, Pranas Baltusaitis, pajieskau savo brolio Povilo Baltusaitio ir sesers Petronės Baltusaitės. Jiedu yra kilę iš Kauno rėdybos, Raseinių apskritys, Kelmės valsčiaus, Iškyvo i Amerika i jokius žinios nuo jų negaunu, nieko nežinau ar gyvi ar gal jau mirę. Meldžiui atsisaukti arba kas apie juos žino malonėkite man pranešti, busiu labai dėkingas. (23)

PRANAS BALTRUSAITIS
Tauragės valsčius, stolis Padernai, Tauragės apskritys, Stalo Rėdyba, LITHUANIA.

APSIVEDIMAI

Pajieskau apsisvedimui merginos nuo 20 iki 25 metų amžiaus. As esu 30 metų amžiaus, muzikantas, gerai uždirbu, turiu pinigų ant pradizijos gyvenimo. Norėčiau, kad atsisauktų laisva, katra netiki prietarus. Su pirmu laisku meldžiui ir paveiksliu prisijūsti, kuri ant pareikalavimo sugrąžinsiu. Mano adresas: V. B. Box 145, Orient, Ill.

Pajieskau apsisvedimui merginos arba našlės, kad ir su vienu vaikais, kuri myli gražų gyvenimą ir nemėgsta svajalų. Turi būti nejaunesnė kaip 38 metų amžiaus ir nesenesnė 45 metų, kad turėtų kiek pinigų. Sykiu su laisku ir paveiksliu malonėkite prisijūsti, atsakyma duosiu visoms.

JONAS PETRAUSKAS (24)
605 Chateau St., N. S. Pittsburgh, Pa.

PARDAVIMAI

PARSIDUODA

Tautiečiai, neliekitė prasto dirbtuvės už mažą užmokestį, o stengitės išvysti savo būdą, iš kurio turėsite dideli pelną ir lengva pragyvenimą. Turiu ant pardavimo STORA GROSERIŲ, TABAKO, VAISTU, SALDAINIŲ ir kitų visokių daiktų. Biznis daroma nuo \$400 iki \$500 ir savaitė. Randasi gerai vietoje. Parsiduoda priemonai kaina. Gali pirkti ir nepatyręs biznis, savininkas išmoka. Priežastis: pardavimo savininkas eina i dideli biznį. Daugiau informacijų klauskit laisku šiuo adresu: W. DRAUGULIS (24)

1818 So. Water St., Philadelphia, Pa.

PARSIDUODA NAMAS

Puikioji vietoje, oras kaip senoj tėvynėje, netoli mokyklos ir bažnyčios, namas mūrinis, 1 kambaris, visur gyvenimui, apacioj storas ir kitas didesnis raminas mitygamas. Garazaius 2 kambarus pradetas statyti. Tik \$4000. Netoli mokyklos ir bažnyčios, visur gyvenimui, apacioj storas ir kitas didesnis raminas mitygamas. Garazaius 2 kambarus pradetas statyti. Tik \$4000.

Netoli mokyklos ir bažnyčios, visur gyvenimui, apacioj storas ir kitas didesnis raminas mitygamas. Garazaius 2 kambarus pradetas statyti. Tik \$4000.

Netoli mokyklos ir bažnyčios, visur gyvenimui, apacioj storas ir kitas didesnis raminas mitygamas. Garazaius 2 kambarus pradetas statyti. Tik \$4000.

Netoli mokyklos ir bažnyčios, visur gyvenimui, apacioj storas ir kitas didesnis raminas mitygamas. Garazaius 2 kambarus pradetas statyti. Tik \$4000.

Netoli mokyklos ir bažnyčios, visur gyvenimui, apacioj storas ir kitas didesnis raminas mitygamas. Garazaius 2 kambarus pradetas statyti. Tik \$4000.

Netoli mokyklos ir bažnyčios, visur gyvenimui, apacioj storas ir kitas didesnis raminas mitygamas. Garazaius 2 kambarus pradetas statyti. Tik \$4000.

Netoli mokyklos ir bažnyčios, visur gyvenimui, apacioj storas ir kitas didesnis raminas mitygamas. Garazaius 2 kambarus pradetas statyti. Tik \$4000.

FARMOS

Geriausias Pirkimas

155 akrai farma, 95 akrai dirbamos žemės, piama 100 tonų pieno, 12 kambarių namas, barnė 100 pėdų ilgio, 80 pėdų pločio, garazė del dviejų automobilių, didelis silo, pauštinės del 2000, 10 melžiamų karvių, 4 veršiai, 3 arkliai, pulkas visokių paukščių, 140 medžių sodas, visoki pirmos rūšies uktų įrankiai. Visai arti Bostono, 17 mylių. Tik \$4000 reikiama imokėti.

Winchester, Mass., 12 maily nuo Bostono, 40 akrai farma, 160 vaisylių medžių, 11 kambarių namas su visais naujais modais (išskyrus impromentais), 2 didelės barnės, neperminutės eiti i dirbtuves, 10 maily i gelžinkelio stotį. Turi būti labai greitai parduota.

Naujas namas, 8 kambariai su elektros šviesa ir visais parankumais, 5 akrai žemės, 3 karves, 1 arklys, 3 laulės, apie 100 visokių paukščių, prie traktorių ir gelžinkelio stoties, tik 16 mylių nuo Bostono. Tik apžiūrėję galėsite pilnai įvertinti, nes yra daug puikėnės, negu čia galima apasviti. Ant labai greitai parduoti.

JUOZAS BALTRUSAITIS, (24)
337 W. Third St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 6118-R.

PARSIDUODA FARMA

40 akrai žemės, su mažu sodeliu, 9 kambarių stuba, barnė, vistininkas, ledų prudas, geriausias žemė, užteiktinai malkų, arti kaimynų. Kaina tik \$2200. Stakas ir įrankiai, jeigu pirkėjas norėtų. Turiu ir daugiau farmų visokio branzumo.

W. EMERSON
The Square Dealer
EAST KINGTON, N. H.

FARMOS! FARMOS!

Nepirkit pramu prastu arba pustyne. Norinti apsigyventi ant geru žemių ir tarpe save tautos žmonių, kur yra suvisu 400 lietuvių apsinke farmas, tai didžiausia lietuvių ukininkų kaimiškia Amerikoje.

Fontain apieinkite yra geriausios žemės ir visišia visas kitas žemes, kokios tik yra pardavinėjamos Michigan valstijoje. Tai yra nepasigynimas, bet grynai teisybė. Asį kaipp geriausias ukininkas šio apieinkite ir jau 9 metai kaip patarnauju lietuviams farmų pirkimui, todėl ir šiuo surinkau suvisu 400 farmų ant pardavimo, su budinkais, gyvuliais, sodais ir apsieais laukais. Parsiduoda ant lengvų imokejimų. Dabar yra geriausias laikas apsinkeiti, nes matyti kur kokie javiai auga, ir žeme pati pasirodo, ant kiek yra derlinga. Del platesnių žinių rašykite.

JOHN A. ZEMAITIS
R. 1, Box 17 Fountain, Mich.

BROLIAI LIETUVIAI!

PARDUODU FARMAS. Pragyvenimui čionai 11 metų ir suprantu kiek farma geriausia. Farmų turiu visokių ant lengvų imokejimų su budinkais ir sodais, prie vandens, kur galima žveioti. Nei vienas doperis nedings, jei imokėsit už farmą.

ANTANAS MACIUNAS
R. 1, Box 51 Irons, Mich.

FARMOS! FARMOS!

Lietuviai apsigyventi dabai New Jersey valstijoje, netoli Newark, turiu pardavinėti 130 farmų, didelių ir mažų, nuo \$2000 iki \$30,000. Jiekvienas gali pasirinkti kokia jam patinka. Platesnių žinių klauskite (24)

TONY MARUONAS
Box 41, Sergeantville, N. J.

PARSIDUODA DAUGYBĖ FARMŲ!

DIDELES IR MAZOS CONNECTICUT VALSTIJOJ.

Farma su 6 budinkais, trioba su 2 kambariais, prie pastavo kelio, viešas marketas, prie durų gasolinas ir aliejaus stotis, pinigai plaukia kas diena. 2 arkliai, 27 karves, visos registruotos, 6 ukininkų, burys vištų, gries ant 1000 kurtų ir kiek statybų medzio; didelis sodas, 300 akrai žemės, didelė upė teka per žemę, žuvinia, smagus botelis pasivažinėjimui, 1 naujas trokas, 1 senas trokas, traktorius, visa farmos masinerija, kas tik reikalinga. Kaina \$17,500, 1 mailė i mokykla, 1 mailė i pasta, 1 mailė i miesteli, 2 mailės i dideli miesta.

Farma už \$12,000, 7 budinkai, trioba su 14 kambariu, elektros šviesa, karstas vanduo, vanios, 13 karvių, 2 arkliai, 6 kiaušės, burys vištų, 2 didelės sodai, kas duoda už obuoliu \$800 kas metas, 125 akrai geru žemės pačiam miestelyje.

Farma už \$16,000, 6 budinkai, trioba su 14 kambariu, elektros šviesa, karstas vanduo, maudynės, 38 karves, 6 arkliai, 425 vištos, visa farmos masinerija, gries ant 5000 kurtų, stacio materio 300,000 pedų, 780 akrai žemės, prie trijų miestelių po 3 mailės i kiekviena miesteli, ta farma galima pirkti be stako arba kaini stovi, turi būti greitai parduota už žemą kainą.

Visu farmų čia negarsinsiu. Visos farmos baigiamos apset. Kreipkitės laisku ar ypatingai.

A. SAMALUS
P. O. Box 55, Waukegan, Conn.

Arba
J. JANUSAS
359 W. 4th St., So. Boston, Mass.

TEL. EMPIRE 7365

DR. F. MATULAITIS

322 HOLBROOK AVE., DETROIT, MICH.

ADYNOS:
12-2, 6-8

JUOKO IR PASAIPPOS NAUJAUSIAS LEIDINYS—

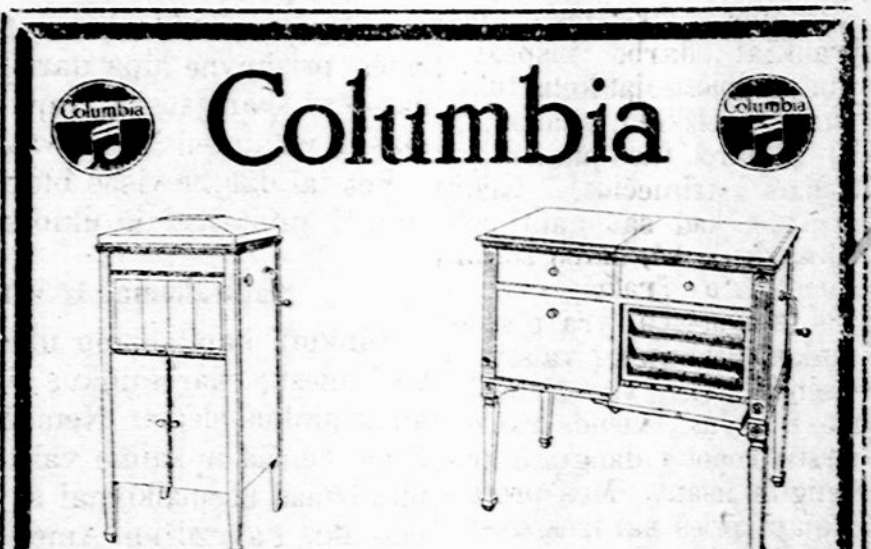
"BITE"

TAS TIESA, KAD PILVAS NĖ "RITES" JUOKO NE PRATRUKS, BET GALVA SMARKIAI APSISUKS, KAD NET DULKES NUO SIAAGENU NUBIRKS.

"Bites" Egzempliorius 15 c.

Kerdyje Press

598 BROADWAY, (Rms. 2-4-5) SO. BOSTON, MASS.

Cia pūikus Naujas Columbia Phonographas, Modelis 120, kaina \$100. Prašyk Columbia krautuvninko, kad jums parodytų.

Eik pamatyk sau kaip geresni šie pūikus Nauji Columbia Phonographai. Šis modelis \$20, kaina \$125.

GERIAUSI LIETUVIAI ARTISTAI DARO REKORDUS DEL COLUMBIA.

Ne tik geriausieji lietuviai artistai yra parinkti del parduomo Columbia rekordų, bet naujausi ir populiariausieji rinkiniai yra įgro i ir idainuoti per juos. Rekordai kaip šie, visuomet duoda pūikus valandas pasilinksminimo. Muzika taip tobuli, kad net visuomet gali matyt ta, kuris dainuoja arba groja.

Eik šiaudien pas Columbia krautuvninką ir pirk siuos pūikus naujus rekordus. Kiekvienas yra labai puikiai suis—įgrota arba idainuota taip kaip jus mylite išgirsti. Jeigu jus neturite phonographo, pirkit Naują Columbia. Jis jums atneš naują linksmę i jusi namus ir gros rekordus, kuriuos pūikit, daug geriau negu bile koksai kitas phonographas gali.

10 colių 75c.

16003P Madrala Polka Paskarka Polka Stanislav Burdzyński, Armonikos Solo.

16002P Vėstuvų Maršas Klemento Polka Columbia Lietuvių Orkestra

16001P Svintant Aušrelei Sėriai Zigel Jonas Ramanauskas, Tenoras

16000P I Beržyna Eina Ona Atvažiuo Svetelai Kostas Sabonis, Baritonas

E7868 Kelionė iš Vėrbalauš J. Kauna, K. Vasytis ir P. Lušnakojis, Komiskias Duetas.

E7869 Lokunai Sokikai J. Plienonas ir P. Lušnakojis, Komiskias Dialogas.

E7616 Sibiro Nelausė Leksia iš Biblijos J. Plienonas ir P. Lušnakojis, Komiskias Dialogas.

E7602 Plaukia sau Lavels A. Šivilkaitis Čigono Ruba Salomija Staniulitė ir Ona Rudauskaitė-Biezis

E7603 Ka Močiute Padarei Kaipgi Gražus, Gražus Salomija Staniulitė ir Ona Rudauskaitė-Biezis

E7478 Vos Tik Mėnulis Gegužinė Daina Brooklyn Misiar Kvarietas

COLUMBIA PHONOGRAPH COMPANY, Inc. NEW YORK

GRAMAFONAI IR REKORDAI.

MES UŽLAIKOME VISUS COLUMBIA IŠDIRBYTES GRAMAFONUS IR REKORDUS.

Lietuviški Rekordai pagaminti žymiausių artistų dainininkų, muzikų ir monologistų. Musų Krautuvėje galite gauti netik tuos Rekordus, kurie yra garsiniai, bet visus kokie tik lietuvių kalboje yra išdirbti. Is visos apieinkinės ir is tolimesnių vietų galite kreiptis pas mus ir gausit gera pataravimą. Taigi užlaikau lietuviškų Rolų dalei player pianu. Pagaminta žymiausių artistų dainininkų naujausios dainos ir šokiai.

Reikalavimai Masing ir Rekordų arba Rolų Katalogo, priesiukit už 2c. stampą.

GEO. MASILIONIS

213 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 1456 J.

Vietinės Žinios

Petrausko opera sutraukė daug svieto.

Gegužės 30 dieną South Bostono Broadway Theatre buvo statoma nauja kompozitoriaus M. Petrausko opera "Eglė, žalčių karalienė". Erdvus teatras prisirinko žmonių kupinai. Automobilų matėsi net iš kitų valstijų. Šitiek svieto da nebuvu matęs joks lietuvių parengimas South Bostone.

"Žalčių Karalienė" remiasi lietuvių mitologija. Suglaudus, veikalo turinys yra toks: pas ukininką Vaidevutį yra keliatais dukterų ir viena iš jų vadinasi Eglė. Ji įsimyli Žalčių Karalių, kurį stambeldžia lietuvių laikė dievu. Jų supratimu, jįsai gyvena ežero dugne ir gelejo buti lygiai žmogaus kaip ir žalčio pavidale. Išėjus Eglėi su savo seserimis nuogauti, jįsai pasirodo joms didelės gyvatės pavidalai ir apreiškia savo meilę. Seserims patariant Eglė sutinka likti jo žmona.

Kitoj scenoj atvyksta Vaidevucio namus Žalčių Karaliaus pasiuntinys ir išsiveda pas jį Eglę.

Sekanti scena parodo Eglę Žalčių Karaliaus rumuose, ežero dugne, praslinkus jau 15 metų. Eglė turi jau pora vaikų ir gyvena labai laimingai. Žaltys, čia jau žmogaus pavidale, ją labai myli ir išleidžia kelionėn pas tėvus. Šita scena gražiausia iš visos operos ir jai pasibaigus, Mikui Petrauskui ir V. Putvinskaitėi, kurie lošė vadovaujamais, roles, iš publikos išeitka daugybę gražių gelių.

Penktas aktas vėl atskleidžia ukininko Vaidevucio gyvenimą. Susirinkęs pas jį apilinkęs jaunimas garbią linksmybių dievaitį Ragutį—dainuoja, šoka, geria ir valgo. Tuo tarpu atvyksta pas senus savo tėvus į svečius Eglė su savo vaikais. Visi sveikinasi ir džiaugiasi. Šita scena taipgi graži, ir būto gerai, kad su ja opera užsibaigtų.

Bet yra da šeštasis aktas. Čia Eglės broliai padaro suokalbi užmušti jos vyrą, Žalčių Karalių. Jiedu ateina su dalgiais pas ežerą ir, išvilioję žaltį ant kranto, nukerta jam galvą ir pabėga. Sugrįžta prie savo vyro Eglė su vaikais, ir pamato kraują. Nors kaip žmogus, Žalčių karalius jau žuvis, bet kaip dievas, jis nesunaikinamas. Jo balsas pasakoja, kad jos broliai jį užmušė. Iš gailėsčio ji su vaikais parvirsta po medžiais prie ežero. Tuo būdu paskutinis aktas baigiasi be žmonių. Už scenos girdėti dainos, kurios turi reikšti neva dvasių chorą.

Šitas aktas susilpnino visą operą. Daugiausia čia įspūdį gadinio tie suokalbininkai, ką atėjo su dalgiais žalčio mūsti; jie negalėjo nei dainuoti, nei lošti. Paskui pavirtimas Eglės į medį irgi nekaip išrodė: nuo grindų pakilo žmogaus aukštumo uždanga, ant kurios buvo nupiešti keli medžiai, ir tuo būdu Žalčių Karalienė su vaikais buvo uždengta nuo publikos akių. Vėliau šita uždanga nusileido ir paslėpti asmenys vėl pasirodė tikram savo pavidale, o jie turėjo būti jau medžiais. Dvasių choro negalima buvo nei įsivaizdinti.

Autoriaus, matyt, norėta paskutinis aktas apvilkti misterija ir sudaryti žiūrotojuose užburto pasiviečio įspūdį. Bet tam atsiekti reikėtų didelių technikos prietaisų, o vienam vakarui tokių dalykų juk nesuruošti. Todėl būtų buvę daug geriau, kad šitas aktas būtų buvęs daug geriau.

riaus, kad šitas aktas būtų visai nukirstas, nes opera ir be to jau per daug ištęsta. Tai tiek apie pačią operą. Jos gij išpildymas, išskyrus paskutinį aktą, buvo neblogas, o jei atsiminsime, kad aktorai buvo ne profesionalai, bet amatoriai, tai geriausias vargiai galima ir reikalaui. Ypatingai gerai lošė Z. Neviackienė senukės Audronės rolėje. Apie patį Miką Petrauską, kuris lošė Žalčių Karaliaus rolę, žinoma, negali but nei abejonės—jis savo užduotį atliko labai puikiai. Gerai taipgi lošė ir gerai dainavo Žalčių Karalienės rolėje V. Putvinskaitė. Gi vaidelytės Bauninės rolė M. Monikaitė buvo tikra pažiba. Malonus jos veidas, švelnus balsas ir ją įsimyli Žalčių Karalius, kurį stambeldžia lietuvių laikė dievu. Jų supratimu, jįsai gyvena ežero dugne ir gelejo buti lygiai žmogaus kaip ir žalčio pavidale. Išėjus Eglėi su savo seserimis nuogauti, jįsai pasirodo joms didelės gyvatės pavidalai ir apreiškia savo meilę. Seserims patariant Eglė sutinka likti jo žmona.

Dar apie Mokslo Draugijos koncertą.

Pereitami "Keleivio" numeryje jau buvo minėta apie Mokslo Draugijos koncertą kuris įvyko 25 d. gegužės Lietuvių Žinyčioj, ir taipog buvo paminėti dainininkų vardai. Taigi daugiau ne nekartosiu apie tai, tik keletas žodžių noriu tarti apie drg. Bačiulio sukomponuotas dainas kvartetam ir apie p-lę E. Endzelutę koki įspūdį ji paliko south bostoniečiuose.

P-lę Endzelutę mes, south bostoniečiai, pradedame kas kartas vis daugiau pamėgti ir jos gražus balsas vis giliau atsiliepia mūsų sielos stygose; jos gražūs nudavimai, "ekspresija" be veido išraiška, kuri puikiai sia pritaikoma prie dainų, mums vis gražiau ir gražiau atspindi paveikslą, lyg kokia mūsų vaidentuvės deivė. Čia ji dainuodama apie bernelį gražiai moka stebėtis iš jo, čia vėl pasibara, čia ji vėl ta bernelį apdovanoja savo linksma, malonia šypsena, čia ji i publiką meta linksma, draugišką žvilgsnį, čia ji vėl parodo kaip jaunikiai, lyg savo namiškių tarpe būdama, jaučiasi. Savo gražia išvaizda ir artistiškais nudavimais žavėja publika ir jai dainuojant publika tarytum ir mato pilną estradą atvaizdą, o juos vainikuoja malonus virpantis balsas, plaukiantis iš jaunutės artistės krutinės. Taigi pamylome mes ją, ir jos gražus balsas palietė mūsų krutinę stygas. Tokių dainininkių, tokių koncertų negalima pamiršti. Ir vėl laukiame, kuomet Mokslo Draugija—Garbės Draugija—surengs kitą tokį koncertą.

A. Bačiulis nustebino mus su savo surengtomis dainomis kvartetams. Tai meliodija, kuri dar nebuvo iki šiol girdima. Tai yra sielos giesmė, kuri išsiveržė iš jauno dainiaus krutinės. Tas parodo, kad p. Bačiulis moka įdėti širdies į savo darbą. Tokias gražias originališkas melodijas suharmonizuoti ne jukų darbas ir ne kalvio darbas, bet muziko darbas! Bravo, p. Bačiuli! Ir jei tik šis gražus darbas ir toliau bus saugojamas nuo purvinos politikos, tai visuomenė mokės jį įkainuoti. Pasirodo, kad mūsų pažangieji jaunuočiai nebeklampioja po senųjų išsilaužiotus takus, bet mina naujus.

I Mokslo Draugijos koncertą sandariečiai prisituntė savo žvaigžde, kuris vadina save "Kleiviu." Bet iš to "Kleiviu" išeina tik "munsaino" tai pasisėmė daromo alaus katiliukas, nes rašydamos apie koncertą štai ką piliurp-telėjo: "...yra vilties, kad iš tų jaunų lietuvių bus kada dainininkės ir pasirodys lietuvių scenoj (reiškia šis koncertas buvo ne lietuvių). Šiam koncerte buvo sudainuota keliatais gatyvių dainų." Zioplelis sandariečiai nepripažįsta šio koncerto lietuvišku, nes, mat, programė, kuris susijęs iš 21 punkto, buvo įmaišyta 5 angliškos dainos, ir tas angliškas dainas "Kleivas" vadinama "gatvinėmis." Nejaugi tokios dainos, kaip "Oh, Dreams of Long Ago," "Mother Machree," "Widmung" (vokiška) ir joms panašios, gali but vadinamos "gatvinėmis dainomis"? Matomai tai sandariečių korespondentui gaidukai giedoję jo makaulė, kad jis daugiau nieko negirdėjo apie "gatvinių dainų."—Nei vyrų kvarteto, nei maišyto kvarteto, kurie sudainavo kuopuikaušia. Kvartetai išpildė A. Bačiulio kompozicijas, kaip tai: "Myliu," "Audronės Diena," "Austa Rytas," taipgi Bačiulio pervertintas dainas "Sirdelė Motery, ir "Plaukė Zaslė." O, jūs, "Sandarios" korespondentai! Tikri iš jūsu apuokai! Užvydite, kad Mokslo Draugija i trumpa savo gyvavimo laika jau darė du puikių koncertų, kurių jūs neįstengiate parengti. Taigi iš apmaudo, neturėdami kitokių priekabių—nors dainas "kritikuojat."

Scherzo.

Kratos bravoruose.

Nors Amerikoje senai jau uždrausti svaiginamieji gėrimai, tačiau daug bravorų, kurie pirma darydavo alų, neužsidarė su blaivybės įveikimu. Jie daro alų kaip ir pirmiau darydavo, tik tai ne tokį stiprų. Prohibicijos įstatymas mat leidžia daryti ir pardavinėti alų, jeigu jame yra nedaugiau kaip pusė procento alkoholio. Toks alus vadinasi "near beer" (arti alaus) ir pasigerti nuo jo negalima. Tačiau darydami "arti alų," bravorai padaro ir tikro alaus, kurį jie slapta parduoda. Delto blaivybės agentai tankiai doro bravoruose kratas ir ieško nelegalių gėrimų. Pereita savaitė Bostone ir jo apilinkėje buvo padarytos net penkios tokios kratos. Roxbury'o bravoro atvasta 36 kvortos vyno ir 4 ralionai gryno alkoholio. Bet kitose vietose nieko uždrausto nebuvo, agentai tik-

vo" išeina tik "munsaino" tai pasisėmė daromo alaus katiliukas, nes rašydamos apie koncertą štai ką piliurp-telėjo: "...yra vilties, kad iš tų jaunų lietuvių bus kada dainininkės ir pasirodys lietuvių scenoj (reiškia šis koncertas buvo ne lietuvių). Šiam koncerte buvo sudainuota keliatais gatyvių dainų." Zioplelis sandariečiai nepripažįsta šio koncerto lietuvišku, nes, mat, programė, kuris susijęs iš 21 punkto, buvo įmaišyta 5 angliškos dainos, ir tas angliškas dainas "Kleivas" vadinama "gatvinėmis." Nejaugi tokios dainos, kaip "Oh, Dreams of Long Ago," "Mother Machree," "Widmung" (vokiška) ir joms panašios, gali but vadinamos "gatvinėmis dainomis"? Matomai tai sandariečių korespondentui gaidukai giedoję jo makaulė, kad jis daugiau nieko negirdėjo apie "gatvinių dainų."—Nei vyrų kvarteto, nei maišyto kvarteto, kurie sudainavo kuopuikaušia. Kvartetai išpildė A. Bačiulio kompozicijas, kaip tai: "Myliu," "Audronės Diena," "Austa Rytas," taipgi Bačiulio pervertintas dainas "Sirdelė Motery, ir "Plaukė Zaslė." O, jūs, "Sandarios" korespondentai! Tikri iš jūsu apuokai! Užvydite, kad Mokslo Draugija i trumpa savo gyvavimo laika jau darė du puikių koncertų, kurių jūs neįstengiate parengti. Taigi iš apmaudo, neturėdami kitokių priekabių—nors dainas "kritikuojat."

Nušoko nuo tilto ir išgelbėjo skęstantį žmogų.

Per Harvardo tiltą pereikontas buvo ne lietuvių, ta savaitę važiuo automobilius pilnas žmonių. Vaziavo, vaziavo ir vidury tilto sustojo. Vienas vyras iš automobiliaus išlipo, priejo prie barjeros, persivertė kiton pusėn ir nušoko į Charles River. Nuo tilto iki vandens ta vieta yra 40 pėdų, tai yra beveik tiek aukščio, kaip keturių lubų namas. Susirinko burs žmonių, sustojo daugiau automobilių ir pasidarė lermas. Vienas vyras nusimetė švarką, nusimovė brulotą ir nērė nuo tilto paskui tą žmogų, kuris jau baigė skęsti. Jis sučiupo jį vandenyje ir iškėlė viršum. Tačiau pakol atnešta virvė, gelbėtojas labai pavargę, nes atsistoti po tiltu nėra kur ir jis visą laiką turėjo netik pats ant vandens laikytis, bet ir skenduolį laikyt ant viršaus; buvo matyt, kad didvyris pradėjo alpti ir gal neužligo abudu būtų nuėję dugnan, bet tuo tarpu buvo numestos jiems virvės nuo tilto ir abudu buvo ištraukti. Žmogus, kuris pirmutinis buvo nuo tilto nušokęs, pasirodė esąs nepilno proto. Jis yra vokiečių kilmės ir vadinasi Edmund Wassernie, gi vyras, kuris jį išgelbėjo, vadinasi Robert L. Machie ir gyvena Roxburyje.

Atėmė ant tilto \$15,000.

Ant Cambridge'aus tilto pereitą savaitę buvo užpultas ir apilėstas Guaranty Trust Co. banko pasiuntinys, kuris vežė i kitą banką \$15,000. Kada jis įvažiavo i vidurį tilto, staiga jam užvažiavo didelis sedanas ir privertė jį sustoti. Kada jis sustojo, iš didžiojo karo išsoko trys ginkluoti vyrai, atėmė iš jo revolverį ir pagrobė pinigų pabėgo. Su lyg automobiliaus numeris sužinotas, kad automobilius priguli juodveidžiui D. W. Williamsui.

PIGIAI PARSIDUODA

Dorchesterio trijų šeiminų medinis namas po 7 kambarius, visi įtaisymai, elektros šviesa, garo šilumos atskiros, piazai eik randų \$140 i mėnesi, kai nuoja \$12,500. Taigi yra daug žemės, galima pastatyti didelį garadžiū. Kreipkitės pas Titus P. Grevis 395 Broadway, So. Boston. Tel. So. Boston 2340

LIETUVIŲ ATYDAI!

Skaitykit šį apskelbimą sau ant naudos

THE BAY STATE FIBRE CO.

38 Chauncy Street, Boston, Mass.

Turi persikelti kiton vieton ne vėliau kaip 10 d. birželio, nes visas namas bus nugriautas

DAUGYBĖ RAKANDŲ, DIVONŲ IR KITOKIŲ NAMAMS DAIKTŲ

Turi but parduota kuogreičiausia. Todėl skelbiame

LICITACIJĄ

kuri bus po viršminėtu adresu kasdien nuo 12 val. po pietų. Kviečiame visus lietuvius lankyti ant licitacijos, nes yra

TUKSTANČIAI BARGENŲ

Duokit mums pasiūlymus, o pamatysit, kad apsimokėjo atėjimas.

AR ESATE MEGINĘ TEPALAS

Severa's Esko

NUO NIEŠTANČIŲ IŠBERIMŲ?

Kaina 50 centai

PARSIDUODA VIŠOJE APIEKOJE.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

TREČIAS METINIS RECITALIS IR KONCERTAS!

Bus Subatos vakare BIRŽELIO-JUNE 7 D. 1921 M.

Pradžią 7:30 vakare LIETUVIŲ SVETAINĖJ Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

Programą išpildys gabiausi studentai (mokiniai) prof. Longino Buinio. 20 ypatų išpildys recitalį, kuriame bus solo smuikos, mandolinų, klarnetų ir saxophonų. Taipgi bus duetų ant instrumentų. Gabūs dainininkai pasirodys su savo išlaviniais žavėjanciais balsais. Tikietų kainos: Pirmą eilę sėdynių po \$1.00, antra eilė po 75c., visos kitos sėdynės po 50c. Vaikams įžanga 15 centų.

PARDAVIMAI

PIGIAI PARSIDUODA
9 šeiminų namas su krautuve valgomų daiktų ir visu būtinu, zeroj vietoj; rindos neša \$17.50 i metus. Del greito pardavimo kaina \$8,500; \$4000 inest. A. I. V. S. 261 Broadway, So. Boston, Mass. Biezis.

PARSIDUODA KRAUTUVĖ.
Tabako, saldinių, sojų fontanas ir visokių smulkmenų, ant kortės tarso dvių baznyčių ir mokyklos. Galima pikt su namu. (25) 147 Webster Ave., Cambridge, Mass. Tel. University 3669-M.

REIKALINGA MERGINA AR MOTERIS dirbti prie namu darbo; kambarius ant vietoj. Kreipkitės pas N. AWRTZKY 44 State Road, Beachmont, Revere.

PARSIDUODA
Mėsos ir groserių krautuve, ant laip gero kampo; būtinu įlaikta apie 1 i savaitę; del greito pardavimo kaina tik \$2,800. Atėm i persikelti. A. I. V. S. 261 Broadway, So. Boston, Mass.

Parsiduoda moteriškų skybelių krautuve.
M. SIBARASKIENE.
727 Cambridge St., E. Cambridge, Mass (24)

REIKALINGA MERGINA prie namu darbo. Kreipkitės i J. Kupstis, 332 Broadway, So. Boston, Mass. Arba suakiti Milton 5283

STOGEINGIAI (ROOFERS)
Per 30 metų užgandimam kiekvienam kostumeri, mes garantuojame garantuoti savo darbą visados. (25) Kreipkitės i

LITHUANIAN AGENCY
361 W. Broadway, So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 0665.

HARDWARE

DIDELIS ISPARDAVIMAS 2E-MOM KAINOM atsakančių pirmosios mėsos malyvų, aliejų, varšinių, mėsinių ir kitų visokių reikalingų daiktų del namų, butent Kitchen Ware. Reikalaujami gerų peniterių, carpenterių ir elektros mekanikų kreipkitės pas vietinį (24) **J. H. SNAPKASKAS** 851 Cambridge St., Cambridge, Mass.

Lietuvius Kontraktorius.

Statom naujausios mados namus, ant 2 ir 3 šeiminų. Kas nori įsigyti gėra naują namą, patartina užsisakyti pas budavotoją, kuris padavuos pagal jūsų norą ir atsis daug pinigų, negu pirksti seną namą.

Taipgi kurie nori piktį gatavų namų, kreipkitės pas mūs, nes as būnu po 2 ir 3 šeiminų nauj ir ka tik bradę budavoti namų. Vakariais kreipkitės po numeriu (25)

751 Main St., Cambridge
Dienomis galite mane matyti prie namų, kurie baigiamas statyti.
17 Stelling Road, Rosindale, Mass.

CHAS URBON, BUILDER
Tel. University 8818-W (25)

DAKTARAS G. GEORGIADIS

Iš Paryžiaus Universiteto Atidaro gydymo ofisą po numeriu

480 BOYLSTON ST. BOSTON
Specialistas nervų ligų, kraujo ir romatizmo.

Ofiso valandos:
Nuo 11 iki 12 ryte ir
Nuo 1 iki 4:30 po pietų.
Nedėliomis:
Nuo 11 iki 1 po pietų.

Geriau Maliavok Dabar

nes mūsų kainos žemiausios Bostone!

DU PONT'S MALIAVOS IR LIAKERIAI
Puikios išdirbystės
\$5.00 vertės DUPONT GRINDU LIAKERIS už \$2.50. — Įdžiūsta per vieną naktį ir ilgai laiko.
DUPONT CABINET LIAKERIS (Varnish) vidutis, galionas \$1.98
SHINGLE STAIN, galionas \$1.25

GLOSS BALTA MALIAVA, iš vidaus ir iš lauko, galionas \$2.50
BRATINIAI SIETAI VISTININKAMS IR TVOROMS, labai žema kaina
GERAS TYRAS WHITE LEAD, ALIEJUS IR TURPETINAS
BUDAVOJIMUI GELEZINIAI DAIKTAI LABAI PIGIAI

SOUTH END HARDWARE CO., 1095 Washington St., Boston. — Telephone Beach 5353 ir 5352

EKSPERTAS LAIKRODŽIŲ TAISYTOJAS.

Taisau visokius laikrodžius Sieni-mius ir Kisenintus prieinamiausia kaina. Reikale kreipkitės šia adresu: **CHAS VINGRAITIS** (25) 66 G ST., So. BOSTON, MASS.

TELEFONAS 1037

MEDICINOS DAKTARAS

C. J. MIKOLAITIS

Valandos: nuo 2 iki 4 po pietų, nuo 7 iki 8 vakare

107 Summer St., LAWRENCE, MASS.

Lietuvius Optometristas

Išgaminuotų akis, priskiriū akinius, kreivas akis atitiesinu ir amblyopiskose (aklose) akys sugrąžinu sveiką tinkamą laiką.

J. L. PASAKARNIS O. D.
447 Broadway, So. Boston, Mass.

DR. F. PUSKUNIGIS

GYDYTOJAS

VIDURIŲ LIGŲ

VALANDOS:
9 iki 11 ryte
1 iki 3 po pietų
7 iki 9 vakare
381 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Tel. So. Boston 2831

Telefonas 5112-W.

Dr. A. Gorman-Gumauskas

LIETUVIS DENTISTAS

Valandos: nuo 10—12 diena;
nuo 2—5 po pietų;
nuo 6—8 vakare;
Nedėliomis nuo 10—12 diena.
705 N. Main st. kamp. Broad st. MONTELO, MASS.

LIETUVIŲ RAKANDŲ KRAUTUVĖ

NAUJOJE VIETOJE.

DABAR MUSŲ ISTAIGA RANDASI 326-328 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Lietuvių Rakandų Krautuve pasekmingai tarnaudama lietuvių visuomenei išaugo taip, jog prisiėjo plėsti biznį. Dabar turime dvigubai didesnę vietą, negu pirmiau. Stakas taipgi padvigubintas. Pasirinkimas kuogreičiausias. Musy krautuve yra venatine lietuvių rakandų krautuve, bet ji yra viena didžiausių So. Bostone. Pirkite pas saviskus, gausite gerą patarnavimą, kainos žemesnės, negu pas kitus. Reikalui esant, kreipkitės pas mūs pirmiausia. Viskas namams išfornisuoti ir papuosti.

ANTANAS ASMENSKAS, Vedėjas.

Lietuviškai - Lenkiška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų žemoms kainoms, tai visada ateikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių naminių vaistų, šakų nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsienėjimo reumatizmo, nuo nusišneijimo stengų, kraujo valymui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimų suteikime, nuo patrupinų del vyrų ir moterų. Dilių iš Lietuvos ir įvairių šakų ir žolių turime. Mes jums patarnausime kuogreičiausiai, pasaukime geriausius daktarus per telefoną uždyka. Todėl, jeigu norite gaut gerus vaistus ir suodyt pinigų, tad ateikite i APIEKA po numeriu

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

MEDICINOS DAKTARAS

Dr. LEO J. PODDER iš Petrogrado

Specialistas Slaptų ligų moterų ir vyrų, kraujo ir skuros. Kalba lenkiškai ir rusiškai. Telefonas Haymarket 3390 BOSTON, MASS.

SIETŲ MALIAVA 1.25
GALIONAS
RAUDONA MALIAVA STOGAMS
Galionas \$1.25
VISOKIE MALIAVOJIMŲ IRANKIAI
Dykai pristatom i namus